

N á v r h

Z á k o n
zo dňa2005

o výkone trestu odňatia slobody

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ **ZÁKLADNÉ USTANOVENIA**

PRVÁ HLAVA

§ 1

Predmet zákona

Tento zákon ustanovuje podmienky výkonu trestu odňatia slobody (ďalej len „výkon trestu“), práva a povinnosti odsúdených, dozor a kontrolu nad výkonom trestu.

§ 2

Účel výkonu trestu

Účelom výkonu trestu je chrániť spoločnosť pred páchatel'mi trestnej činnosti, zabrániť odsúdeným v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvárať podmienky umožňujúce aktivovať a rozvíjať pozitívne osobnostné rezervy pre ich resocializáciu, aby boli schopní viesť riadny život.

§ 3

Miesto výkonu trestu

(1) Trest odňatia slobody (ďalej len „trest“) sa vykonáva v ústavoch na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, stredným stupňom stráženia a maximálnym stupňom stráženia¹⁾ a v ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých²⁾ (ďalej len „ústav“). Mladiství vykonávajú trest v určenom ústave. Trest sa vykonáva aj v oddelení na výkon trestu zriadenom v ústave na výkon väzby a v nemocnici pre obvinených a odsúdených (ďalej len „nemocnica“).

(2) V ústave a v ústave na výkon väzby môže generálny riaditeľ Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „generálny riaditeľ“) zriadiť otvorené oddelenie.

(3) Ak zdravotný stav odsúdeného vyžaduje zdravotnú starostlivosť, ktorú nemožno poskytnúť v ústave, poskytne sa v potrebnom rozsahu v nemocnici. Ak nie je možné poskytnúť zdravotnú starostlivosť ani v nemocnici, poskytne sa na nevyhnutne potrebný čas

¹⁾ § 48 zákona č. .../2005 Z.z. Trestný zákon.

²⁾ § 117 Trestného zákona.

Zákon č. 4/2001 Z.z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže v znení neskorších predpisov.

v inom zdravotníckom zariadení; stráženie odsúdeného zabezpečuje Zbor väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“), okrem odsúdeného zaradeného na otvorené oddelenie.

§ 4

Základné zásady výkonu trestu

(1) Vo výkone trestu sa musí rešpektovať ľudská dôstojnosť odsúdeného. Nesmú byť použité kruté alebo ľudskú dôstojnosť ponižujúce spôsoby zaobchádzania alebo trestania.

(2) Trest sa musí vykonávať nestranne. Odsúdený nesmie byť diskriminovaný.³⁾

(3) Vo výkone trestu sa podporujú také postoje a schopnosti, ktoré odsúdenému pomôžu pri opätovnom zaradení do spoločnosti a rešpektovaní právneho poriadku.

(4) Zmiernenie obmedzenia vo výkone trestu sa nesmie vykonať spôsobom, ktorý by ohrozil ochranu spoločnosti pred páchatelmi trestnej činnosti alebo znížil vážnosť preventívneho pôsobenia výkonu trestu na ostatných členov spoločnosti.

(6) Trest sa vykonáva diferencovane. Pohyb, kontakt, spôsob zabezpečenia a výkon práv je rozdielny podľa stupňa stráženia. V ústave môžu byť zriadené rôzne stupne stráženia podľa § 3 ods. 1.

(7) Na zvýšenie účinnosti výkonu trestu sa vykonáva vnútorná diferenciácia a vytvárajú sa špecializované oddiely.

(8) Výkon trestu podlieha nezávislému dozoru a nezávislej kontrole.

§ 5

Obmedzenie základných práv a slobôd

(1) Po dobu výkonu trestu je odsúdený povinný podrobiť sa obmedzeniam tých základných práv a slobôd, ktorých výkon by bol v rozpore s účelom výkonu trestu, alebo ktoré sa nemôžu vzhľadom na výkon trestu uplatniť.

(2) Z dôvodov uvedených v odseku 1 odsúdený je obmedzený najmä v práve a slobode na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, slobode pohybu a pobytu, zachovaní listového tajomstva a tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a v práve slobodnej voľby povolania.

(3) Po dobu výkonu trestu odsúdený nemá právo na štrajk, slobodne sa zhromažďovať a združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach, zakladať odborové organizácie a združovať sa v nich, slobodne si vybrať lekára a zdravotnícke zariadenie. Odsúdený nemôže vo výkone trestu zakladať politické strany, politické hnutia a združovať sa v nich a nemôže vykonávať volené a iné verejné funkcie.

³⁾ Zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).

§ 6

Orgán zabezpečujúci výkon trestu

(1) Stráženie, dozor nad odsúdenými, zaobchádzanie s odsúdenými a podmienky výkonu trestu zabezpečuje zbor.²⁾

(2) Príslušník zboru a zamestnanec zboru je oprávnený odsúdenému vydávať príkazy a pokyny; príslušník zboru je oprávnený použiť voči nemu aj donucovacie prostriedky ustanovené osobitným zákonom.²⁾

(3) Zamestnanec zboru⁴⁾ je oprávnený vydávať odsúdeným pokyny a príkazy a vykonávať zaobchádzanie v určenom rozsahu.

DRUHÁ HLAVA

PRIJÍMANIE, UMIESTŇOVANIE, PREMIESTŇOVANIE A ZMENA SPÔSOBU VÝKONU TRESTU

§ 7

Prijímanie

(1) O tom, do ústavu s akým stupňom stráženia sa odsúdený zaradí na výkon trestu, rozhoduje súd.

(2) Odsúdený vykonáva trest na základe právoplatného rozsudku súdu; na výkon trestu nastupuje v ústave na výkon väzby.

(3) Odsúdeného možno prijať na výkon trestu, ak sa preukáže jeho totožnosť a ak príslušný súd vydal nariadenie výkonu trestu. Ak k nariadeniu výkonu trestu nie je pripojené písomné vyhotovenie právoplatného rozsudku, súd rozsudok zašle ústavu dodatočne.

(4) Odsúdený je povinný po prijatí na výkon trestu podrobiť sa dôkladnej osobnej prehliadke, lekárskej prehliadke, hygienickým, protiepidemickým opatreniam a zdravotným úkonom v rozsahu a za podmienok podľa osobitných predpisov.⁵⁾

(5) Po prijatí do výkonu trestu musí byť odsúdený preukázateľne oboznámený s právami a povinnosťami podľa tohto zákona.

§ 8

Umiestňovanie

(1) O tom, do ktorého ústavu sa odsúdený umiestni na výkon trestu, rozhoduje Generálne riaditeľstvo zboru (ďalej len „generálne riaditeľstvo“).

(2) Odsúdeného možno umiestniť do cely alebo izby samostatne, ak

⁴⁾ § 68 ods. 3 zákona č. 4/2001 Z.z.

⁵⁾ Napríklad § 11 písm. c) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí, vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 79/1997 Z.z. o opatreniach na predchádzanie prenosným ochoreniam v znení zákona č. 54/2000 Z.z.

- a) o to odsúdený požiada a v ústave sú na to vytvorené podmienky,
- b) tak rozhodne riaditeľ ústavu z dôvodu ochrany bezpečnosti odsúdeného alebo iných osôb alebo z iného závažného dôvodu,
- c) mu bol uložený disciplinárny trest umiestnenia do uzavretého oddielu alebo bol zaradený na oddiel s bezpečnostným režimom.

(3) V ústave oddelene vykonávajú trest odsúdení

- a) podľa pohlavia,
- b) podľa stupňa stráženia, ktorý určil súd, ⁶⁾
- c) podľa vnútornej diferenciácie,
- d) dospelí a mladiství.

§ 9

Zmena spôsobu výkonu trestu

(1) O zmene spôsobu výkonu trestu rozhoduje súd podľa osobitného zákona. ⁷⁾

(2) Ak odsúdený zaradený do ústavu s vyšším stupňom stráženia plní program zaobchádzania, môže mu súd zmeniť spôsob výkonu trestu preradením do ústavu s nižším stupňom stráženia; to neplatí pre odsúdeného na doživotný trest.

(3) Ak odsúdený porušuje sústavne a závažným spôsobom ústavný poriadok, spácha, pokúsi sa spáchať alebo sa pripravuje spáchať počas výkonu trestu trestný čin, môže mu súd zmeniť spôsob výkonu trestu preradením do ústavu s vyšším stupňom stráženia.

(4) O zmene spôsobu výkonu trestu preradením do iného stupňa stráženia rozhoduje súd na návrh prokurátora, riaditeľa ústavu alebo na žiadosť odsúdeného alebo aj bez takéhoto návrhu. Odsúdený môže podať žiadosť o zmenu spôsobu výkonu trestu preradením len do ústavu s nižším stupňom stráženia po vykonaní

- a) tretiny trestu, ak bol zaradený do ústavu so stredným stupňom stráženia,
- b) tretiny zo zvyšku trestu zostávajúceho po jeho preradení z ústavu s maximálnym stupňom stráženia do ústavu so stredným stupňom stráženia,
- c) polovice trestu, ak bol zaradený do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

(5) Odsúdený môže podať žiadosť podľa odseku 4 najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od nástupu na výkon trestu.

(6) Ďalšiu žiadosť o zmenu spôsobu výkonu trestu preradením do nižšieho stupňa stráženia môže odsúdený podať až po uplynutí šiestich mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia súdu, ktorým jeho predchádzajúcu žiadosť zamietol.

§ 10

Premiestňovanie

(1) Odsúdený sa prechodne premiestni na výkon trestu do ústavu na výkon väzby na

⁶⁾ § 48 Trestného zákona.

⁷⁾ § 412 zákona č. .../2005 Z.z. Trestný poriadok.

- a) písomnú žiadosť orgánu činného v trestnom konaní ⁸⁾ alebo súdu,
- b) návrh riaditeľa ústavu, ak nemožno v ústave, kde odsúdený vykonáva trest, zabezpečiť uplatnenie primeraných obmedzení podľa § 5 ods. 1,
- c) návrh riaditeľa ústavu s cieľom zúčastniť sa telovýchovnej alebo kultúrnej aktivity organizovanej zborom.

(2) Odsúdený sa prechodne premiestni na výkon trestu do iného ústavu s rovnakým stupňom stráženia

- a) na návrh riaditeľa ústavu s cieľom preškoliť odsúdeného v odbornom kurze, absolvovať inú formu vzdelávania alebo sa zúčastniť telovýchovnej alebo kultúrnej aktivity organizovanej zborom,
- b) na výkon súdom nariadenej ochrannnej liečby,
- c) ak generálne riaditeľstvo tak rozhodlo z iných dôvodov.

(3) Odsúdený sa premiestni na výkon trestu do iného ústavu tiež vtedy, ak

- a) súd rozhodol, že odsúdený sa preradí do ústavu s iným stupňom stráženia,
- b) generálne riaditeľstvo kladne rozhodlo o návrhu riaditeľa ústavu na premiestnenie odsúdeného s cieľom prehĺbiť plnenie účelu výkonu trestu,
- c) generálne riaditeľstvo tak rozhodlo z iných dôvodov.

DRUHÁ ČASŤ ZAOBCHÁDZANIE S ODSÚDENÝM

PRVÁ HLAVA

§ 11

Všeobecné ustanovenie

Zaobchádzanie s odsúdeným je proces, účelom ktorého je podporovať a rozvíjať jeho zmysel pre zodpovednosť, dodržiavanie zákonov a spoločenských noriem, pozitívne osobnostné vlastnosti, úctu k iným, sebaúctu a pozitívny vzťah k rodine. Pri zaobchádzaní s odsúdeným sa dbá aj na obmedzovanie nepriaznivých vplyvov väzenského prostredia.

DRUHÁ HLAVA

VONKAJŠIA DIFERENCIÁCIA A VNÚTORNÁ DIFERENCIÁCIA

Vonkajšia diferenciácia

§ 12

(1) Vonkajšia diferenciácia je výkon trestu podľa stupňa stráženia a riadi sa zásadou, že čím je vyšší stupeň stráženia, tým väčší je rozsah obmedzení; rovnako diferencovane je upravený aj výkon práv a formy zaobchádzania.

(2) Diferencovaným výkonom trestu v ústave s minimálnym stupňom stráženia, stredným stupňom stráženia a maximálnym stupňom stráženia sa sleduje zabezpečenie účelu výkonu trestu pre odsúdených s rôznym stupňom kriminálneho a sociálneho narušenia.

⁸⁾ § 10 ods. 1 Trestného poriadku.

§ 13

(1) Výkonom trestu v jednotlivých stupňoch stráženia sa sleduje aj regulácia a kontrola pohybu a činnosti odsúdených v záujme zaistenia ich primeranej izolácie. Využívajú sa pritom spravidla:

- a) stavebné, žienijné a technické prostriedky,
- b) spojovacie a signálno-bezpečnostné prostriedky,
- c) informačný systém.

(2) V ústave s minimálnym stupňom stráženia sa spravidla:

- a) ubytovne odsúdených od budíčka do večierky neuzamykajú; v odôvodnených prípadoch môže riaditeľ ústavu rozhodnúť aj o uzamknutí ubytovní počas dňa s cieľom zaistiť poriadok alebo bezpečnosť,
- b) odsúdení majú povolený pohyb vo vymedzených priestoroch ústavu,
- c) odsúdení zaraďujú do práce spravidla na pracoviskách mimo ústavu, a to aj na neopltených,
- d) odsúdeným v súvislosti s plnením pracovných úloh pre potreby ústavu možno povoliť voľný pohyb aj mimo ústavu.

(3) V ústave so stredným stupňom stráženia sa spravidla:

- a) odsúdení uzamykajú v ubytovniach, nie však v celách alebo izbách; v odôvodnených prípadoch môže riaditeľ ústavu nariadiť aj uzamykanie ciel alebo izieb,
- b) odsúdení mimo ubytovní pohybujú pod dohľadom príslušníka zboru,
- c) odsúdení zaraďujú do práce na pracoviská v ústave alebo mimo neho,
- d) odsúdeným voľný pohyb mimo ústavu nepovoľuje.

(4) V ústave s maximálnym stupňom stráženia sa spravidla:

- a) cely, ubytovne a izby odsúdených uzamykajú,
- b) odsúdení mimo ciel a ubytovní pohybujú pod dozorom príslušníka zboru,
- c) odsúdení zaraďujú do práce iba na pracoviská vo vnútri ústavu a pracujú v celách alebo izbách,
- d) návštevy odsúdených vykonávajú bez priameho kontaktu.

§ 14

Vnútoraná diferenciacia

(1) Vnútoraná diferenciacia je umiestňovanie odsúdených do oddielov a skupín v rámci toho istého stupňa stráženia na zvýšenie účinnosti zaobchádzania s odsúdenými.

(2) Odsúdení umiestnení do oddielov alebo diferenciačných skupín sú spolu ubytovaní a spravidla aj spolu pracujú a podieľajú sa na plnení stanovených cieľov zaobchádzania.

TRETIA HLAVA
§ 15
Program zaobchádzania

(1) Na splnenie účelu zaobchádzania podľa § 11 sa na odsúdeného vypracuje program zaobchádzania.

(2) Program zaobchádzania je súhrn aktivít zameraných na rozvoj osobnosti odsúdeného, jeho primerané správanie a hodnotovú orientáciu v súlade s právami a povinnosťami ustanovenými v tomto zákone a v iných všeobecne záväzných právnych predpisoch.

(3) Program zaobchádzania ustanovuje cieľavedomé, komplexné a štrukturované pôsobenie na odsúdeného podľa jeho osobnostných vlastností, odborných vedomostí a stupňa vzdelania v súlade s účelom výkonu trestu.

§ 16
Prostriedky zaobchádzania

Pri zaobchádzaní s odsúdeným sa na splnenie cieľov programu zaobchádzania využívajú ústavný poriadok, zamestnávanie, kultúrno-osvetová činnosť, vzdelávanie a ak je to potrebné aj formy a metódy sociálnej práce, disciplinárna právomoc a ďalšie metódy a postupy zaobchádzania.

§ 17
Poradné orgány

Na uplatňovanie nových poznatkov, foriem a metód zaobchádzania s odsúdenými, ktoré napomáhajú dosiahnuť účel výkonu trestu a na prehĺbenie účinnosti výkonu trestu, riaditeľ ústavu zriaďuje v ústave poradný zbor zložený z pedagógov, psychológov a iných odborníkov aj mimo väzenia.

ŠTVRTÁ HLAVA
PRÁVA A POVINNOSTI

Prvý oddiel
§ 18
Všeobecné ustanovenia

(1) Odsúdeným vo výkone trestu patria rovnaké práva za podmienok a v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.

(2) Odsúdený je povinný plniť povinnosti uložené týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(3) Ak sa vedie proti osobe vo výkone trestu počas výkonu trestu trestné stíhanie, postupuje sa podľa osobitného predpisu.⁹⁾

Druhý oddiel

§ 19

Základné sociálne práva

(1) Vo výkone trestu sa pre odsúdeného vytvárajú materiálne, sociálne a kultúrne podmienky života tak, aby sa aktivovali pozitívne osobnostné rezervy a minimalizoval negatívny vplyv výkonu trestu.

(2) Odsúdenému sa poskytne ubytovanie v cele alebo izbe v súlade so všeobecnými hygienickými požiadavkami a príslušnými hygienickými normami. Ubytovacia plocha v cele alebo izbe pripadajúca na odsúdeného musí byť najmenej 3,5 m², u odsúdeného mladistvého a odsúdenej ženy najmenej 4 m². Ubytovacia plocha sa môže v odôvodnených prípadoch na nevyhnutne potrebný čas znížiť. Pre každého odsúdeného musí byť v cele alebo izbe zabezpečené lôžko s matracom, podhlavníkom a prikrývkou. Cely pre odsúdených zaradených do ústavu s maximálnym stupňom stráženia a pre odsúdených, ktorí sú uzamykaní na celách, musia byť vybavené oddeleným sociálnym zariadením a umývadlom s pitnou vodou. Ubytovacie priestory pre ostatných odsúdených sú spravidla vybavené spoločným hygienickým zariadením, vrátane umývadiel s pitnou vodou. Cely alebo izby musia mať priame vetranie, primerané osvetlenie denným svetlom a podľa potreby musia byť vykurované.

(3) Pre každého odsúdeného musí byť v cele alebo izbe skrinka na osobné veci, odev a bielizeň.

(4) Odsúdenému sa poskytne strava zodpovedajúca odporúčaným výživovým dávkam; pritom sa prihliada na obťažnosť vykonávanej práce a zdravotný stav odsúdeného. Ak to umožňuje prevádzka ústavu, pri stravovaní sa prihliada na požiadavky kultúrnych a náboženských tradícií. Medzi vydávaním hlavných jedál nesmie byť väčší časový odstup ako sedem hodín.

(5) Odsúdený má právo na odev a obuv zodpovedajúci klimatickým a mikroklimatickým podmienkam. Odsúdenému ústav poskytuje aj iné súčasti výstroja podľa určených vzorov a noriem.

(6) Odsúdený má právo na nepretržitý osemhodinový spánok, udržiavanie osobnej hygieny, na základné potreby osobnej hygieny, ak nemá peňažné prostriedky aj na ďalšie potreby osobnej hygieny a na sprchovanie najmenej dvakrát v týždni. Ak to vyžaduje zaradenie odsúdeného do práce alebo iné okolnosti, umožní sa mu sprchovanie podľa potreby. Osvetlenie sa v čase nočného pokoja v cele a izbách zhasína; krátkodobé osvetlenie je pri kontrole povolené.

⁹⁾ § 84 Trestného poriadku.

Tretí oddiel

§ 20

Korešpondencia

(1) Odsúdený má právo prijímať a na svoje náklady odosielať písomné správy (ďalej len „korešpondencia“) bez obmedzenia, ak sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Riaditeľ ústavu alebo ním určená osoba majú právo nahliadnuť do korešpondencie odsúdeného, či neobsahuje nedovolenú informáciu alebo vec; pritom má právo oboznámiť sa s jej obsahom.

(3) Nahliadnutie do korešpondencie je neprípustné, ak je zrejmé, že ide o

- a) písomný styk medzi osobou vo výkone trestu, voči ktorej sa vedie trestné stíhanie a jej obhajcom,
- b) písomný styk medzi odsúdeným a štátnymi orgánmi Slovenskej republiky,
- c) písomný styk medzi odsúdeným a medzinárodnou organizáciou, ktorá podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, je príslušná na prerokovanie podnetov týkajúcich sa ochrany ľudských práv
- d) korešpondenciu zaslanú odsúdenému diplomatickou misiou alebo konzulárnym úradom cudzieho štátu.¹⁰

(4) Ak odsúdený nemá peňažné prostriedky, ústav zabezpečí dvakrát za mesiac odoslanie korešpondencie na vlastné náklady.

(5) Ak je odsúdený negramotný alebo nevidiaci, ústav je povinný na jeho požiadanie zabezpečiť napísanie a prečítanie korešpondencie.

(6) Na obsah korešpondencie adresovanej nevidiacemu odsúdenému sa primerane použije osobitný zákon.¹¹⁾

Štvrtý oddiel

§ 21

Návštevy

(1) Odsúdený má právo prijímať návštevy blízkych osôb v čase určenom riaditeľom ústavu najmenej raz za mesiac v trvaní dve hodiny.

(2) V záujme plnenia programu zaobchádzania, z naliehavého rodinného alebo z iného závažného dôvodu môže riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru povoliť návštevu aj inej osobe; návšteva inej osoby nesmie byť na úkor práva odsúdeného prijať návštevu blízkych osôb.

(3) Návšteva odsúdeného v ústave s minimálnym stupňom stráženia a v ústave so stredným stupňom stráženia sa vykonáva spravidla priamym kontaktom, návšteva odsúdeného zaradeného do ústavu s maximálnym stupňom stráženia sa vykonáva spravidla bez priameho

¹⁰⁾ Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 157/1964 Zb. o Viedenskom dohovore o diplomatických stykoch.

Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 32/1969 Zb. o Viedenskom dohovore o konzulárnych stykoch.

¹¹⁾ § 4 ods. 5 zákona č. 507/2001 Z.z. o poštových službách.

kontaktnu. Riaditeľ ústavu môže v odôvodnených prípadoch rozhodnúť, či návšteva odsúdeného sa vykoná s priamym kontaktom alebo bez priameho kontaktu.

(4) Riaditelia ústavov po vzájomnej dohode umožnia návštevu medzi odsúdenými navzájom a medzi obvinenými a odsúdenými, ak ide o manželov, rodičov a deti, ak odsúdený má peňažné prostriedky na jej vykonanie; súčasne sa dohodnú o tom, či návšteva sa vykoná s priamym kontaktom alebo bez priameho kontaktu.

(5) Odsúdeného môže súčasne navštíviť najviac päť osôb, z toho najviac dve dospelé osoby.

(6) Návštevy prebiehajú spravidla v priestoroch na to určených. Počas návštevy nie je povolené odovzdávať alebo prijímať peňažné prostriedky, korešpondenciu, alebo prijímať iné veci. Riaditeľ ústavu môže povoliť odsúdenému na návšteve prijímať a odovzdať osobné veci, ktorých držanie v ústave nebolo povolené, pominul účel držania takejto veci v ústave alebo jej držanie je v rozpore s účelom výkonu trestu; to neplatí, ak ide o obmenu vlastného odevu, bielizne a obuvi.

(7) Príslušník zboru má právo návštevu prerušiť alebo predčasne ukončiť, ak odsúdený alebo niektorá z osôb počas návštevy napriek poučeniu porušuje zásady správania pri návšteve alebo ohrozuje bezpečnosť ústavu.

Piaty oddiel

§ 22

Používanie telefónu

(1) Odsúdený má právo najmenej raz za mesiac v prítomnosti príslušníka zboru volať s blízkou osobou prostredníctvom telefónneho automatu umiestneného v ústave.

(2) Riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru môže z naliehavých rodinných alebo osobných dôvodov a tiež za účelom zabezpečenia plnenia programu zaobchádzania povoliť odsúdenému používať telefón na volanie aj s inou ako blízkou osobou.

(3) Náklady spojené s použitím telefónu hradí odsúdený.

Šiesty oddiel

§ 23

Prijímanie peňažných prostriedkov, nakladanie s nimi a iné finančné operácie

(1) Peňažné prostriedky možno odsúdenému zasielať poštovou poukážkou alebo bezhotovostným prevodom na účet cudzích prostriedkov ústavu; ak odsúdenému boli peňažné prostriedky zaslané, prevedú sa na jeho konto zriadené a evidované ústavom a odsúdený ich príjem potvrdí podpisom. Ak odsúdený odmietne prijať peňažné prostriedky, tieto sa vrátia odosielateľovi na náklady odsúdeného len vtedy, ak jeho konto nemá debetný zostatok, má uhradené pohľadávky a škodu na majetku štátu v správe ústavu.

(2) Ak má odsúdený alebo cudzinec na svojom konte v evidencii ústavu menej peňažných prostriedkov, než je predpokladaná suma cestovného do miesta trvalého pobytu alebo miesta bydliska a výška stravného na jeden deň podľa osobitného predpisu ¹²⁾ v dobe prepustenia z výkonu trestu alebo do najbližšieho sídla zastupiteľského úradu štátu, ktorého je držiteľom cestovného dokladu a ak ide o osobu bez štátneho občianstva, do miesta jeho narodenia, nákup potravín, a ďalších vecí alebo iné finančné operácie s týmito peňažnými prostriedkami sa mu neumožnia.

(4) Ak odsúdený v predchádzajúcom kalendárnom mesiaci neuhradil zrážku na

- a) škodu spôsobenú trestným činom, pre ktorý je vo výkone trestu,
- b) pohľadávky spojené s trestným konaním,
- c) pohľadávky spojené s výkonom väzby a výkonom trestu,
- d) škodu, ktorú spôsobil zboru po dobu výkonu väzby a výkonu trestu,

minimálne vo výške požadovaného čerpania, môže peňažné prostriedky evidované ústavom na jeho konte použiť len na čerpanie základných hygienických potrieb a základných potrieb na korešpondenciu, na úhradu pohľadávok, súdnych a správnych poplatkov alebo na nákup liekov, ktoré nemožno poskytnúť na základe zdravotného poistenia bezplatne podľa osobitného predpisu ¹³⁾ a na úhradu nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti.

§ 24

Rozdelenie dôchodku

(1) Odsúdený je povinný pri nástupe na výkon trestu ihneď oznámiť ústavu skutočnosť, že poberá dôchodok. ¹⁴⁾ Rovnakú povinnosť má odsúdený, ak mu vznikne nárok na dôchodok počas výkonu trestu alebo ak sa odsúdenému prizná dôchodok so spätnou platnosťou.

(2) Ak odsúdený vo výkone trestu poberá dôchodok, je povinný na základe výkonu rozhodnutia generálneho riaditeľa nahradiť z dôchodku trovy výkonu trestu vo výške 50 % dôchodku, pričom tieto trovy sa zaokrúhľia na celé koruny smerom nadol, najviac však za kalendárny mesiac v sume podľa osobitného predpisu; ¹⁵⁾ náhrada trov výkonu trestu sa vykoná zo sumy uvedenej v osobitnom predpise.

(3) Po nástupe odsúdeného – poberateľa dôchodku na výkon trestu je generálne riaditeľstvo povinné do ôsmich dní zaslať príslušnému orgánu sociálneho poistenia výkon rozhodnutia o povinnosti odsúdeného hradiť trovy výkonu trestu z dôchodku. Od doručenia tohto výkonu rozhodnutia nie je možné poukazovať dôchodok odsúdenému na účet v banke.

(4) Orgán sociálneho zabezpečenia po doručení výkonu rozhodnutia podľa odseku 2 zašle sumu na úhradu trov výkonu trestu z dôchodku každý mesiac bezhotovostným prevodom na účet príslušnému ústavu. Zvyšok dôchodku zašle odsúdenému – poberateľovi dôchodku.

¹²⁾ Zákon č. 283/2002 Z.z. o cestovných náhradách v znení zákona č. 530/2004 Z.z..

¹³⁾ Zákon č. 98/1995 Z.z. o Liečebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

¹⁴⁾ Napríklad § 13 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

¹⁵⁾ § 278 Občianskeho súdneho poriadku v znení zákona č. 451/2002 Z.z..

§ 1 ods. 1 písm. a) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 89/1997 Z.z. o rozsahu zrážok zo mzdy povinného pri nútenom výkone rozhodnutia.

(5) Ak bol odsúdený počas výkonu trestu premiestnený do iného ústavu, zmenu je povinný oznámiť do ôsmich dní orgánu sociálneho zabezpečenia ústav, z ktorého bol odsúdený premiestnený. Ak orgán sociálneho poistenia už poukázal dôchodok alebo úhradu trov výkonu trestu z dôchodku na účet ústavu, v ktorom sa už príjemca dôchodku nenachádza, ústav dôchodok alebo úhradu trov výkonu trestu z dôchodku zašle na účet ústavu, do ktorého bol príjemca dôchodku premiestnený.

(6) Ústav je povinný do ôsmich dní oznámiť orgánu sociálneho poistenia prepustenie odsúdeného – príjemcu dôchodku z výkonu trestu.

Siedmy oddiel

§ 25

Nákup potravín a vecí osobnej potreby

(1) V ústave sa pre odsúdených zriaďujú predajne s potravinárskym, drogistickým a priemyslovým tovarom.

(2) Odsúdený má právo nakupovať v predajni v ústave najmenej dva razy mesačne v určený pracovný deň potraviny, veci osobnej potreby alebo iné veci v primeranom množstve. Nákup je povolený len formou bezhotovostného styku s výnimkou otvoreného oddelenia, kde je nákup povolený platbou v hotovosti. Výška nákupu nesmie presiahnuť v kalendárnom mesiaci dvojnásobok sumy podľa osobitného predpisu.¹⁶⁾

(3) Riaditeľ ústavu určí skladbu, množstvo a termín nákupov odsúdených v predajni v ústave.

Ôsmy oddiel

§ 26

Zdravotná starostlivosť

(1) Odsúdený má právo na zdravotnú starostlivosť v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitnými predpismi.⁵⁾

(2) Odsúdenému, ktorý nemá peňažné prostriedky na nákup liekov, ktoré nemožno poskytnúť bezplatne na základe zdravotného poistenia podľa osobitného predpisu,¹³⁾ a na úhradu nevyhnutných nákladov za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu,¹⁷⁾ ústav môže zo svojho rozpočtu poskytnúť nenávratný peňažný príspevok.

(3) Za zabezpečenie zdravotnej starostlivosti o odsúdených v ústave zodpovedá riaditeľ ústavu podľa osobitných predpisov.¹⁸⁾

¹⁶⁾) § 2 písm. a) zákona č. 601/2003 Z.z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁷⁾) Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov.

¹⁸⁾) Napríklad zákon č. 272/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 277/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov.

(4) Lekár je povinný podať riaditeľovi ústavu správu o vážnom ochorení alebo zranení odsúdeného a v súlade s osobitným predpisom¹⁷⁾ informovať aj blízke osoby odsúdeného.

Deviaty oddiel

§ 27

Vzdelávanie

(1) Vzdelávanie odsúdených je súhrn edukačných aktivít založených na aktívnej účasti odsúdeného a zameraných na jeho začlenenie do spoločnosti v súlade s jeho osobnými a spoločenskými potrebami. Vzdelávanie odsúdených sa spravidla organizuje tak, aby v súlade s osobitnými predpismi bolo ukončenie štúdia oficiálne uznané vydaním príslušného dokladu akreditovanou inštitúciou; z dokladu nesmie byť zrejmé, že odsúdený ho získal počas výkonu trestu.

(2) Odsúdenému, u ktorého sú na to predpoklady, sa spravidla umožní, aby získal základné vzdelanie, odborné vzdelanie, stredné vzdelanie alebo sa zúčastnil ďalších foriem vzdelávania, ktoré mu umožnia získať, alebo zvyšovať si pracovnú kvalifikáciu.

(3) Negramotnému odsúdenému sa umožní, aby absolvoval kurz pre negramotných. Ak je odsúdený zaradený do takéhoto kurzu, je povinný sa na ňom pravidelne zúčastňovať.

(4) Odsúdenému mladistvému do 16 rokov veku je ústav povinný zabezpečiť splnenie povinnej školskej dochádzky.

Desiaty oddiel

§ 28

Kultúrno-osvetová činnosť

(1) Kultúrno-osvetová činnosť je súhrn záujmových aktivít a aktivít vo voľnom čase, ktoré prostredníctvom kultúrneho systému odsúdenému sprostredkovávajú sústavu akceptovateľných vzorov konania a správania, medziludských vzťahov, úcty k životu a spoločnosti.

(2) Odsúdený má právo na prijatie balíka obsahujúceho študijné materiály, literatúru a veci na záujmovú a športovú činnosť zodpovedajúce možnostiam ich využitia v ústave.

Uspokojovanie kultúrnych potrieb

§ 29

(1) Odsúdený má právo podľa svojho záujmu a duchovných potrieb na vlastné náklady predplatiť si dennú tlač a časopisy a objednať si knihy s výnimkou takých, ktoré propagujú národnostnú, rasovú, etnickú alebo náboženskú neznášanlivosť, fašizmus a iné hnutia smerujúce k potlačeniu práv a slobôd občanov, násilie a krutosť, s obsahom ohrozujúcim mravnosť, morálku, poriadok v ústave, alebo obsahujúce opis výroby

návykových látok, výbušnín a zbraní. Dennú tlač a časopisy môžu odsúdenému predplatiť aj rodinní príslušníci a iné osoby, ak tieto budú do ústavu dodávané poštovým podnikom.¹⁹⁾

(2) Odsúdený má právo požičiavať si z ústavnej knižnice knihy podľa vlastného výberu a požičiavať si a hrať spoločenské hry, ktoré sú v ústave.

§ 30

(1) Odsúdený môže v určenom čase počúvať rádio prijímač a v stanovenom rozsahu sledovať televízne vysielanie alebo program zo záznamu.

(2) Odsúdený môže na vlastné náklady používať vlastný rádioprijímač a so súhlasom riaditeľa ústavu aj televízny prijímač po vykonaní technickej kontroly za účelom zistenia, či v nich nie je inštalované nežiadúce zariadenie; vykonanie technickej kontroly zabezpečí ústav na náklady odsúdeného.

Jedenásty oddiel

Ochrana práv

§ 31

(1) Odsúdený môže na uplatnenie svojich práv podávať sťažnosti a žiadosti orgánom príslušným na ich vybavenie. Sťažnosť a žiadosť musí byť bez zbytočného odkladu odoslaná orgánu, ktorému je adresovaná.

(2) Ak o to odsúdený požiada, umožní sa mu rozhovor s riaditeľom ústavu alebo ním určeným príslušníkom zboru a s osobami a zástupcami orgánov uvedenými v § 91 a 92 v čase, keď vykonávajú dozor alebo kontrolu v príslušnom ústave.

§ 32

(1) Odsúdený má právo na primeranú ochranu pred neoprávneným násilím a akýmkoľvek prejavmi ponižovania ľudskej dôstojnosti.

(2) Ak príslušník zboru zistí porušenie práva odsúdeného uvedeného v odseku 1 alebo ak odsúdený takýto prípad oznámi príslušníkovi zboru alebo zamestnancovi zboru, vykoná nevyhnutné opatrenia na zabránenie takéhoto konania a oznámi prípad riaditeľovi ústavu alebo inému oprávnenému príslušníkovi zboru.

§ 33

Odsúdený má právo na poskytovanie právnej pomoci advokátom,²⁰⁾ alebo ak preukáže oprávnený záujem aj inou osobou,²¹⁾ ktoré môžu v medziach svojho splnomocnenia

¹⁹⁾ § 5 zákona č. 507/2001 Z.z..

²⁰⁾ Zákon č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

²¹⁾ § 27 Občianskeho súdneho poriadku.

korešpondovať a hovoriť s odsúdeným. Rozhovor sa môže uskutočniť len v miestnosti na to určenej, a to v čase a rozsahu nenarúšajúcom ústavný poriadok. Riaditeľ ústavu zabezpečí, aby určený príslušník zboru mohol rozhovor medzi odsúdeným a advokátom vidieť, nie však počuť.

Dvanásty oddiel

Základné povinnosti a ústavný poriadok

§ 34

- (1) Odsúdený je povinný najmä
- a) dodržiavať tento zákon, iné všeobecne záväzné právne predpisy a ústavný poriadok,
 - b) plniť pokyny a príkazy príslušníka zboru alebo zamestnanca zboru, zachovávať zásady slušného správania a vystupovania voči osobám, s ktorými prichádza do styku, pri vstupe príslušníka zboru do cely alebo izby postaviť sa, s výnimkou odsúdeného umiestneného v zdravotníckom zariadení alebo v nemocnici,
 - c) plniť úlohy vyplývajúce z programu zaobchádzania,
 - d) odovzdať do úschovy ústavu veci, ktorých držanie s prihliadnutím na ich cenu, množstvo alebo spôsob používania je zakázané alebo v rozpore s účelom výkonu trestu, šetrne zaobchádzať so zverenými vecami, vo všetkých priestoroch ústavu a v osobných veciach udržiavať poriadok, čistotu, dodržiavať zásady hygieny a nepoškodzovať cudzí majetok,
 - e) pracovať, ak je zaradený do práce; to neplatí ak je práceneschopný, poberateľ invalidného, starobného a predčasného starobného dôchodku alebo zaradený do dennej formy štúdia, rekvalifikačného kurzu a kurzu počas pracovnej doby,
 - f) v mimopracovnom čase sa zúčastňovať na výkone prác pre ústav a výkone prospešných prác mimo ústav bezplatne alebo z iných mimoriadnych dôvodov,
 - g) dodržiavať opatrenia a pokyny týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a ochrany pred požiarmi a pri výkone práce používať predpísané osobné ochranné pracovné prostriedky,
 - h) zúčastniť sa vychádzky v určenom otvorenom priestore v trvaní najmenej hodinu denne; to neplatí pre odsúdeného pracujúceho viac ako päť hodín na otvorenom priestore alebo ak tak rozhodne lekár,
 - i) podrobiť sa lekárskej prehliadke v rozsahu určenom lekárom vrátane nevyhnutných diagnostických a laboratórnych vyšetrení a očkovaní a opatreniam orgánov hygienickej služby, strpieť úkony súvisiace s jeho identifikáciou, podrobiť sa osobnej prehliadke a umožniť príslušníkovi zboru nahliadnuť do osobných vecí,²²⁾
 - j) uhrádzať predpísané náklady spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti ako aj s výkonom trestu.
 - k) v čase od večierky do budíčka dodržiavať nočný pokoj.

§ 35

- (1) Odsúdenému sa zakazuje
- a) nadväzovať kontakty s inými osobami v rozpore s týmto zákonom alebo pokynom vydaným na základe tohto zákona,

²²⁾ § 53 zákona č. 4/2001 Z.z..

- b) vstupovať a pohybovať sa bez sprievodu príslušníka zboru v zakázaných strážených priestoroch, najmä v označenom zakázanom a ochrannom pásme a mimo vymedzený priestor výkonu trestu a pracoviska,
- c) vyrábať, prechovávať a požívať návykové látky; v prípade podozrenia, že odsúdený je pod vplyvom návykových látok, je povinný podrobiť sa potrebnému vyšetreniu,
- d) vyrábať a prechovávať predmety, ktorými by sa mohla ohroziť bezpečnosť osôb a majetku, ktoré by mohli byť zneužitú na útek alebo ktorými by sa mohol narušiť ústavný poriadok alebo poškodiť zdravie,
- e) tetovať seba, inú osobu alebo sa nechať tetovať, zhotovovať piercing seba alebo inej osobe,
- f) predstierať ochorenie, úmyselne sa poškodzovať na zdraví, užívať lieky nepredpísané, nepovolené lekárom alebo užívať ich inak ako ich predpísal alebo povolil lekár alebo odovzdávať lieky iným odsúdeným,
- g) zneužívať korešpondenciu a telefonický rozhovor na prípravu protiprávnej činnosti, vyhrážanie sa, vulgárnu komunikáciu, oznamovanie údajov o iných odsúdených alebo príslušníkoch zboru alebo inak mariť účel výkonu trestu,
- h) hrať hry o peňažné prostriedky, veci a služby alebo úkony ponižujúce ľudskú dôstojnosť, zúčastniť sa lotérií a iných podobných hier,
- i) prechovávať tlačoviny alebo predmety propagujúce národnostnú, rasovú, etnickú alebo náboženskú neznášanlivosť, fašizmus alebo iné hnutia smerujúce k potláčaniu práv a slobôd občanov, násilie, krutosť, ohrozujúce mravnosť alebo popisujúce zhotovenie zbrane, streliva, výbušnín, návykových látok a akékoľvek predmety, ktorými by mohol mariť účel väzby, prechovávať a používať mobilný prostriedok spojenia,
- j) fajčiť mimo vyhradených priestorov.

(2) Odsúdený nemôže byť školený a zaradený do práce s výbušninami, zbraňami, jedmi, návykovými a inými nebezpečnými látkami.

§ 36 Ústavný poriadok

(1) Riaditeľ ústavu vydá ústavný poriadok, ktorým sa upravuje spôsob výkonu práv a povinností odsúdených a uplatňovanie poriadku a disciplíny; súčasťou ústavného poriadku je časový rozvrh dňa.

(2) Ústavný poriadok schvaľuje generálny riaditeľ.

PIATA HLAVA ZAMESTNÁVANIE

§ 37 Základné zásady zamestnávania

(1) Zamestnávanie je prostriedkom zaobchádzania, ktorého cieľom je najmä získavanie alebo zvyšovanie pracovnej kvalifikácie a vytváranie pracovných návykov a predpokladov na zaradenie odsúdeného do života po prepustení na slobodu.

(2) Odsúdený sa zaraďuje do práce v súlade s účelom výkonu trestu; pritom sa prihliada na zdravotný stav, využitie pracovnej kvalifikácie a plnenie cieľov programu zaobchádzania.

(3) Zaradenie odsúdeného do práce je osobitný vzťah medzi ústavom a odsúdeným, ktorým nevzniká pracovný pomer ani iný obdobný pracovnoprávny vzťah. Zaradenie odsúdeného do práce môže zbor skončiť kedykoľvek, a to aj bez uvedenia dôvodu. Na zamestnávanie odsúdených sa primerane použijú ustanovenia osobitného predpisu.²³⁾ Ústav si voči odsúdenému zaradenému do práce plní povinnosti zamestnávateľa.

Stredisko vedľajšieho hospodárstva a vnútorná prevádzka ústavu § 38

(1) Zbor organizuje a zabezpečuje činnosť zameranú na zamestnávanie odsúdených²⁴⁾ v stredisku vedľajšieho hospodárstva ústavu (ďalej len „stredisko“) a vo vnútornej prevádzke ústavu; táto činnosť nemá podnikateľský charakter a výdavky na ňu sa uhrádzajú zo štátneho rozpočtu.

(2) Zamestnávanie odsúdených v stredisku sa vykonáva formou vlastnej výroby a poskytovaním prác a služieb. Stredisko zabezpečuje tieto činnosti v ústave alebo mimo ústavu. Vlastná výroba strediska je určená predovšetkým na uspokojovanie potrieb zboru. Na základe zmluvy podľa osobitného predpisu²⁵⁾ poskytuje stredisko práce a služby právnickej osobe alebo fyzickej osobe. V zmluve sa určia tiež podmienky, za ktorých budú odsúdení pracovať.

(3) Odsúdený nesmie vykonávať práce, pri ktorých by prišiel do styku s výbušninami, zbraňami, návykovými a inými nebezpečnými látkami.

(4) Kontrolnú činnosť nad zamestnávaním odsúdených vykonávajú orgány zboru; tým nie je dotknuté právo kontroly iných oprávnených orgánov.

(5) Príslušné orgány zboru sú oprávnené vstupovať do prevádzkových objektov a zariadení právnických osôb a fyzických osôb, v ktorých odsúdení na základe uzatvorenej zmluvy pracujú a požadovať predloženie dokladov súvisiacich so zamestnávaním odsúdených.

§ 39

(1) Za práce a služby vykonané odsúdenými v stredisku poskytuje právnická osoba a fyzická osoba ústavu zmluvne dohodnuté plnenie.

(2) Pracovný čas a pracovné podmienky sú pre odsúdených rovnaké ako pre ostatných zamestnancov. Riaditeľ ústavu môže nariadiť skrátenie pracovného času odsúdeného; tento

²³⁾ Napríklad § 85, 93 až 95, 97, 98, 126, 133 ods. 1 a 2, 147, 148, 174 a 175 Zákonníka práce.

²⁴⁾ § 4 ods. 1 písm. d) zákona č. 4/2001 Z.z..

²⁵⁾ Napríklad Obchodný zákonník, Občiansky zákonník.

však v jednom dni nesmie byť kratší ako päť hodín. Riaditeľ ústavu môže nariadiť odsúdenému prácu nadčas a prácu v dňoch pracovného pokoja.

§ 40

Pracovná odmena

(1) Odsúdenému patrí pracovná odmena podľa druhu vykonávanej práce, odpracovaného času alebo normy spotreby práce. Za čas, keď odsúdený nepracoval, náhrada pracovnej odmeny mu nepatrí. Výšku pracovnej odmeny, podmienky jej poskytovania a spôsob rozúčtovania ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením.

(2) Z hrubej pracovnej odmeny odsúdeného vykonáva, vykazuje a odvádza zbor zrážky podľa osobitných predpisov²⁶⁾ (ďalej len „čistá pracovná odmena“). Z čistej pracovnej odmeny odsúdeného sa vykonávajú zrážky na úhradu výživného na osoby, ktorých výživou je odsúdený povinný vrátane príspevku na úhradu nákladov pri starostlivosti o dieťa v ústavnej alebo ochrannej výchove, zrážky na úhradu trov výkonu trestu a zrážky nariadené rozhodnutím riaditeľa ústavu.

(3) Ak výkon zrážok z čistej pracovnej odmeny odsúdeného nariadil súd alebo súd výkonom exekúcie poveril súdneho exekútora, postupuje sa podľa osobitných predpisov.²⁷⁾

(4) Čistá pracovná odmena odsúdeného po vykonaní zrážok podľa odsekov 2 a 3 sa rozdelí na vreckové a úložné.

(5) Odsúdenému nevzniká nárok na minimálnu mzdu podľa osobitného predpisu.²⁸⁾

§ 41

Výkon prác pre ústav

(1) Odsúdený, ktorý nie je zaradený do práce, sa spravidla zaradí do vzdelávacích a osvetových aktivít alebo na výkon prác pre ústav za účelom získania pracovných návykov a zručností v súlade s programom zaobchádzania; v takom prípade je účasť na týchto aktivitách povinná.

(2) Výkon prác pre ústav je zameraný najmä na oblasť životného prostredia, práce súvisiace s úpravou majetku štátu v správe ústavu a iné činnosti; vykonávajú sa v ústave a vonkajších priestoroch, ktoré sú súčasťou ústavu alebo sú v ich trvalej alebo dočasnej správe.

(3) Čas, kedy je odsúdený zaradený do vzdelávacích a osvetových aktivít alebo do prác pre ústav, sa nezapočítava do pracovného času.

²⁶⁾ Napríklad zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

²⁷⁾ Napríklad Občiansky súdny poriadok, zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

²⁸⁾ Zákon č. 90/1996 Z.z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.

(4) Odsúdený je povinný vykonávať práce pre ústav bezplatne v rozsahu najviac štyri hodiny denne.

(5) Výkon prác pre ústav a výkon prospešných prác mimo ústav sa podľa tohto zákona nepovažuje za výkon všeobecne prospešných činností podľa osobitného predpisu.²⁹⁾

§ 42

Výkon prospešných prác mimo ústav

Riaditeľ ústavu môže v osobitných prípadoch na odstránenie následkov núdzového stavu³⁰⁾ zaradiť odsúdeného na výkon prospešných prác mimo ústavu; v takom prípade nesmie byť ohrozené zdravie a život odsúdeného.

§ 43

Povinnosti odsúdeného zaradeného do práce

(1) Odsúdený zaradený do práce je povinný dodržiavať pracovnú disciplínu, najmä

- a) riadne plniť pracovné úlohy, príkazy a pokyny príslušníka zboru alebo zamestnanca zboru, ktorý organizuje a kontroluje zamestnávanie odsúdeného,
- b) využívať pracovný čas a prostriedky zverené na vykonávanie práce, pracovné úlohy plniť včas, kvalitne a hospodárne.

(2) Ustanovenie odseku 1 sa primerane vzťahuje aj na odsúdeného zaradeného na výkon prác pre ústav a na výkon prospešných prác mimo ústav.

(3) Odsúdenému zaradenému na výkon prác pre ústav podľa § 41 a na výkon prospešných prác mimo ústav podľa § 42 nevzniká nárok na účasť na starobnom poistení a invalidnom poistení podľa osobitného predpisu;³¹⁾ rovnako sa nepovažuje za zaradeného do práce na účely zdravotného poistenia podľa osobitného predpisu.

§ 44

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Starostlivosť o bezpečnosť a ochranu zdravia odsúdených pri práci zaisťuje ústav. Odsúdený je povinný dbať o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

²⁹⁾ § 52 ods. 5 zákona č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³⁰⁾ Čl. 5 ústavného zákona č. 227/2002 Z.z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu.

³¹⁾ Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

ŠIESTA HLAVA
DISCIPLINÁRNE ODMENY, DISCIPLINÁRNE TRESTY,
DISCIPLINÁRNA PRÁVOMOC

Prvý oddiel

§ 45

Disciplinárne odmeny

(1) Za dlhodobé pozitívne výsledky dosahované pri plnení programu zaobchádzania, plnení pracovných povinností alebo vykonanie príkladného činu možno odsúdenému udeliť disciplinárnu odmenu.

(2) Príkladným činom sa rozumie vykonanie hrdinského skutku, prejav statočnosti pri záchrane ľudského života alebo materiálnych hodnôt, mimoriadny prejav odvahy a úsilia.

(3) Disciplinárnou odmenou je:

- a) pochvala,
- b) mimoriadne povolenie návštevy,
- c) mimoriadne povolenie telefonického volania,
- d) zvýšenie vreckového až o jednu tretinu na dobu až troch kalendárnych mesiacov,
- e) finančná odmena do výšky 2000 Sk,
- f) voľno na opustenie ústavu.

§ 46

Voľno na opustenie ústavu

(1) Riaditeľ ústavu môže udeliť odsúdenému voľno na opustenie ústavu až na päť dní, a to aj opakovane. Voľno sa odsúdenému započítava do výkonu trestu.

(2) Voľno na opustenie ústavu nemožno udeliť odsúdenému umiestnenému do ústavu s maximálnym stupňom stráženia.

(3) Odsúdenému, ktorý sa bez závažných dôvodov načas nevrátil do ústavu, ďalšie voľno na opustenie ústavu sa spravidla neudelí. Čas, po ktorý sa odsúdený neoprávnene zdržiaval mimo ústav, sa do výkonu trestu nezapočítava.

Druhý oddiel

§ 47

Disciplinárne tresty

(1) Disciplinárny trest možno uložiť odsúdenému za disciplinárny priestupok alebo priestupok. Disciplinárnym priestupkom je zavinené porušenie tohto zákona, Poriadku výkonu trestu odňatia slobody a ústavného poriadku.

(2) Disciplinárnym trestom je:

- a) pokarhanie,
- b) zníženie vreckového o jednu tretinu až na dobu troch mesiacov,
- c) zákaz telefonického volania až na dobu troch mesiacov,

- d) zákaz sledovať televíziu okrem hlavných spravodajských a vybraných vzdelávacích programov až na dobu troch mesiacov,
- e) zákaz nákupu potravín, vecí osobnej potreby a iných vecí okrem základných hygienických potrieb a základných potrieb na korešpondenciu, až na dobu jedného mesiaca,
- f) umiestnenie do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase až na dobu 20 dní,
- g) celodenné umiestnenie do uzavretého oddielu až na dobu 20 dní,
- h) umiestnenie do samoväzby až na dobu 20 dní,
- i) prepadnutie veci.

§ 48

Výkon disciplinárnych trestov v uzavretom oddieli

(1) Počas výkonu disciplinárneho trestu podľa § 47 ods. 2 písm. f) až h) odsúdený sa nezúčastňuje na kultúrno-osvetových, vzdelávacích aktivitách a aktivitách vo voľnom čase, nie je mu dovolené nakupovať potraviny, veci osobnej potreby a iné veci, okrem základných hygienických potrieb a základných potrieb na korešpondenciu, prijať návštevu, telefonicky volať, fajčiť a odpočívať na lôžku mimo doby určenej ústavným poriadkom.

(2) Odsúdený zaradený do práce, ktorému bol uložený disciplinárny trest umiestnenia do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase, je povinný nastúpiť do oddielu v pracovných dňoch ihneď po skončení pracovného času a zotrvať v ňom aj v dňoch pracovného voľna a pracovného pokoja.

(3) S výkonom disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu alebo disciplinárneho trestu umiestnenia do samoväzby možno začať, až keď lekár zistí, že odsúdený je schopný podrobiť sa takémuto disciplinárnemu trestu. Počas disciplinárneho trestu umiestnenia do samoväzby odsúdený nepracuje. Rovnako sa postupuje aj pri disciplinárnom treste celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu, avšak odsúdený je povinný upratovať na uzavretom oddieli a v prípade potreby aj vykonávať práce nevyhnutné na odstránenie havarijného stavu v ústave.

(4) Odsúdeného, ktorý vykonáva disciplinárny trest celodenného umiestnenia v uzavretom oddieli alebo disciplinárny trest umiestnenia do samoväzby, musí vyšetriť lekár najmenej raz za tri dni a tiež posúdiť, či je spôsobilý ďalej vykonávať disciplinárny trest; tým nie je dotknuté právo odsúdeného na poskytnutie potrebnej zdravotnej starostlivosti.

(5) Ak bol odsúdenému počas výkonu disciplinárneho trestu opätovne uložený disciplinárny trest celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu alebo disciplinárny trest umiestnenia do samoväzby, možno odsúdeného podrobiť takémuto disciplinárnemu trestu bez prerušenia najviac po dobu 30 dní. Zvyšok nevykonaného disciplinárneho trestu odsúdený vykoná najskôr po uplynutí desiatich dní.

§ 49

Prepadnutie veci

- (1) Disciplinárny trest prepadnutia veci možno uložiť, ak vec
- a) bola použitá na spáchanie disciplinárneho priestupku,
 - b) bola určená na spáchanie disciplinárneho priestupku,

- c) odsúdený získal disciplinárnym priestupkom alebo ako odmenu zaň,
- d) odsúdený nadobudol za vec uvedenú v písmene c).

(2) Disciplinárny trest prepadnutia veci možno uložiť samostatne alebo s iným disciplinárnym trestom. Vlastníkom prepadnutej veci sa stáva štát.

(3) Disciplinárny trest prepadnutia veci nemožno uložiť, ak je hodnota veci v nápadnom nepomere k povahe disciplinárneho priestupku. O prepadnutí veci nemožno rozhodnúť, ak od konania, ktoré vykazuje znaky disciplinárneho priestupku, uplynul rok.

§ 50

Zhabanie veci

(1) Ak odsúdenému nebol uložený disciplinárny trest prepadnutia veci podľa § 47 ods. 2 písm. i), možno rozhodnúť, že sa takáto vec zhabie, ak

a) patrí páchatel'ovi disciplinárneho priestupku, ktorému nemožno za disciplinárny priestupok uložiť disciplinárny trest,

b) nepatrí páchatel'ovi disciplinárneho priestupku a vyžaduje to bezpečnosť osôb, majetku, poriadok v ústave alebo iný všeobecný záujem.

(2) O zhabaní veci nemožno rozhodnúť, ak od konania, ktoré má znaky disciplinárneho priestupku, uplynul rok alebo ak hodnota veci je v nápadnom nepomere k povahe disciplinárneho priestupku.

(3) Rozhodnutie o zhabaní veci sa musí písomne oznámiť páchatel'ovi disciplinárneho priestupku a osobe, ktorej sa bezprostredne dotýka, ak je známa.

(4) Vlastníkom zhabanej veci sa stáva štát.

Tretí oddiel

§ 51

Disciplinárna právomoc

(1) Príslušník zboru môže odsúdenému v rozsahu svojej právomoci udeľovať disciplinárne odmeny a ukladať disciplinárne tresty.

(2) Právo udeliť disciplinárnu odmenu a uložiť disciplinárny trest odsúdenému má riaditeľ ústavu, vedúci otvoreného oddelenia, vedúci oddelenia výkonu väzby a výkonu trestu, vedúci oddelenia výkonu trestu a pedagóg.

Konanie o disciplinárnych priestupkoch

§ 52

(1) Za disciplinárny priestupok možno odsúdenému uložiť spravidla len jeden z disciplinárnych trestov uvedených v § 47. Ak je to potrebné z hľadiska dosiahnutia účelu výkonu trestu alebo ak sa odsúdený opakovane dopúšťa disciplinárneho priestupku, možno

spolu s disciplinárnym trestom uvedeným v § 47 písm. f) až i) uložiť aj niektorý z disciplinárnych trestov uvedených v písmenách a) až e).

(2) Pred uložením disciplinárneho trestu musia byť objasnené okolnosti spáchania disciplinárneho priestupku a preukázaná vina odsúdeného. Odsúdenému sa pred uložením disciplinárneho opatrenia musí umožniť, aby sa k veci vyjadril.

(3) Pri rozhodovaní o uložení disciplinárneho trestu sa prihliada na povahu disciplinárneho priestupku, na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, jeho následky, mieru zavinenia a na doterajší postoj odsúdeného k plneniu povinností.

(4) Uložený disciplinárny trest musí byť úmerný závažnosti spáchaného disciplinárneho priestupku a musí byť v súlade so záujmom na dosiahnutí účelu výkonu trestu.

(5) Uložením disciplinárneho trestu odsúdený nie je zbavený povinnosti nahradiť škodu, ktorú spôsobil disciplinárnym priestupkom.

(6) Za disciplinárny priestupok možno uložiť disciplinárny trest do 30 dní odo dňa, keď sa o disciplinárnom priestupku dozvedel ktorýkoľvek príslušník zboru alebo zamestnanec zboru v ústave, najneskôr však do jedného roka odo dňa jeho spáchania.

§ 53

(1) Ak priestupok ³²⁾ spáchaný počas výkonu trestu bol predmetom prešetrovania iného orgánu, lehota 30 dní na uloženie disciplinárneho trestu začína plynúť dňom, keď sa ktorýkoľvek z príslušníkov zboru s disciplinárnou právomocou dozvedel o výsledku tohto prešetrovania.

(2) Iným orgánom podľa odseku 1 sa rozumie orgán činný v trestnom konaní, ³³⁾ správny orgán ³⁴⁾ a orgán oprávnený vykonávať príslušné prešetrovanie alebo kontrolnú činnosť. ³⁵⁾

(3) Disciplinárny trest nemožno uložiť, ak bol odsúdený za ten istý skutok už potrestaný súdom.

(4) Ak odsúdený spácha priestupok pred výkonom trestu, nemožno priestupok vybaviť uložením disciplinárneho trestu.

³²⁾ Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

³³⁾ § 10 Trestného poriadku.

³⁴⁾ Zákon č. 10/1996 Z.z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 152/1998 Z.z. o sťažnostiach.

Zákon č. 85/1990 Zb. o petičnom práve v znení zákona č. 242/1998 Z.z..

Zákon č. 4/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov.

³⁵⁾ Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. v znení neskorších predpisov.

§ 54

Odpustenie disciplinárneho trestu a upustenie od výkonu zvyšku disciplinárneho trestu

(1) Ak výkon disciplinárneho trestu nie je vzhľadom na správanie sa odsúdeného potrebný alebo disciplinárny trest odsúdený nemôže vzhľadom na jeho zdravotný stav vykonať, možno trest odpustiť. Disciplinárny trest možno odpustiť aj z iných vážnych dôvodov. Disciplinárny trest uložený odsúdenému je oprávnený odpustiť príslušník zboru, ktorý ho uložil alebo príslušník zboru s vyššou disciplinárnou právomocou. Disciplinárny trest, ktorý bol odpustený, sa nevykoná.

(2) Ak odsúdený prejavuje počas výkonu disciplinárneho trestu ľútosť nad svojím činom a svojím správaním preukazuje účinnú snahu o nápravu alebo z iných vážnych dôvodov, možno od výkonu zvyšku disciplinárneho trestu upustiť. Pri upustení od výkonu zvyšku disciplinárneho trestu sa postupuje rovnako ako pri odpustení disciplinárneho trestu.

(3) Odpustením disciplinárneho trestu alebo upustením od výkonu jeho zvyšku sa disciplinárny trest považuje za vykonaný.

§ 55

Zahľadenie disciplinárneho trestu

(1) Ak odsúdený svojim správaním a plnením povinností preukázal, že si to zasluhuje, po uplynutí jedného roka od právoplatne uloženého disciplinárneho trestu príslušník zboru s disciplinárnou právomocou môže disciplinárny trest zahľadiť.

(2) Ak odsúdený splňa podmienky na udelenie disciplinárnej odmeny, môže mu príslušník zboru, ktorý trest uložil alebo príslušník zboru s vyššou disciplinárnou právomocou namiesto jej udelenia zahľadiť disciplinárny trest aj pred uplynutím lehoty uvedenej v odseku 1, nie však skôr ako tri mesiace po výkone disciplinárneho trestu.

(3) Odsúdený, ktorému bol zahľadený disciplinárny trest sa posudzuje, akoby mu disciplinárny trest nebol uložený.

SIEDMA HLAVA

PODMIENEČNÉ PREPUSTENIE, PRERUŠENIE VÝKONU TRESTU A UPUSTENIE OD VÝKONU ZVÝŠKU TRESTU

§ 56

Podmienečné prepustenie

Odsúdený môže byť z výkonu trestu podmienečne prepustený na slobodu za podmienok ustanovených osobitným predpisom.³⁶⁾ Splnenie podmienok ústav preukáže v hodnotení na odsúdeného.

³⁶⁾ § 66 až 68 Trestného zákona.
§ 416 až 418 Trestného poriadku.

§ 57

Prerušenie výkonu trestu

(1) Odsúdenému možno prerušiť výkon trestu podľa osobitného zákona³⁷⁾ na návrh riaditeľa, ak ochorie na ťažkú chorobu neliečiteľnú v podmienkach výkonu trestu; vždy však, ak ide o tehotnú ženu a matku dieťaťa mladšieho ako jeden rok.

(2) Výkon trestu nemožno prerušiť odsúdenému, ktorému súd uložil doživotný trest.

§ 58

Upustenie od výkonu zvyšku trestu

Ak nastanú dôvody podľa osobitného predpisu,³⁸⁾ u odsúdeného možno upustiť od výkonu zvyšku trestu.

§ 59

Voľno na opustenie ústavu z naliehavého rodinného a iného dôvodu

(1) Riaditeľ ústavu môže z naliehavých rodinných dôvodov, návštevy kultúrnych osvetových a športových aktivít odsúdenému udeliť voľno na opustenie ústavu až na dobu päť dní; to neplatí, ak ide o odsúdeného zaradeného do ústavu s maximálnym stupňom strázenia.

(2) Voľno na opustenie ústavu z naliehavých rodinných dôvodov sa odsúdenému započítava do výkonu trestu.

ÔSMA HLAVA

ÚČASŤ ORGÁNOV A ORGANIZÁCIÍ

§ 60

Účasť orgánov a organizácií na zaobchádzaní s odsúdeným

(1) Pri zaobchádzaní s odsúdeným a plnení úloh spojených s programom zaobchádzania zbor spolupracuje so štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy, právnickými osobami, fyzickými osobami, záujmovými združeniami občanov, cirkvami, náboženskými spoločnosťami, nadáciami a charitatívnymi organizáciami, ktoré pôsobia v súlade so všeobecne záväznými právnym predpismi.³⁹⁾

(2) Spoluprácou so zástupcami orgánov a organizácií uvedenými v odseku 1 nesmie byť ohrozený účel výkonu trestu.

³⁷⁾ § 413 Trestného poriadku.

³⁸⁾ § 414 Trestného poriadku.

³⁹⁾ Napríklad zákon č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení zákona č. 394/2000 Z.z., zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov, zákon č. 34/2002 Z.z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.

(3) Návšteva povereného zástupcu orgánu a organizácie uvedenej v odseku 1 sa nepovažuje za návštevu podľa § 21 ods. 1.

§ 61

Účasť orgánov činných v trestnom konaní

Pri výkone svojej právomoci a v súvislosti s konaním sú sudca, vyšší súdny úradník a orgán činný v trestnom konaní oprávnení navštevovať odsúdeného vo výkone trestu, hovoriť s ním bez prítomnosti tretej osoby a nahliadať do jeho osobného spisu a ďalších písomností, ktoré súvisia s výkonom trestu a ktoré sú potrebné na účely konania.

§ 62

Duchovná služba

(1) Duchovná služba poskytovaná pre odsúdeného je súhrn činností zameraných na uspokojovanie individuálnych duchovných a náboženských potrieb odsúdeného vo výkone trestu.

(2) Odsúdený má právo na uspokojovania duchovných potrieb v rozsahu a za podmienok podľa osobitného predpisu.⁴⁰⁾

(3) Účasť odsúdeného na duchovných službách je dobrovoľná a odsúdeného nemožno k účasti na nej nútiť ani brániť mu v takejto účasti. Pri výkone duchovnej služby sa zakazuje znevažovanie akéhokoľvek náboženského vyznania a viery alebo osôb bez vyznania.

DEVIATA HLAVA

ODLIŠNOSTI VÝKONU TRESTU OSOBITNÝCH KATEGÓRIÍ ODSÚDENÝCH

Prvý oddiel

§ 63

Všeobecné ustanovenia

(1) Osobitné kategórie odsúdených sú mladiství, ženy, cudzinci a osoby bez štátnej príslušnosti, u ktorých sa prihliada najmä na ich psychické, fyziologické, vekové, etnické a národnostné osobitosti.

(2) Na výkon trestu osobitných kategórii odsúdených sa vzťahujú ustanovenia tohto zákona, ak sa ďalej neustanovuje inak.

Druhý oddiel

Výkon trestu mladistvých

§ 64

Všeobecné ustanovenia

(1) Mladistvý⁴¹⁾ vykonáva trest v ústave na výkon trestu pre mladistvých.

⁴⁰⁾ § 9 zákona č. 308/1991 Zb..

⁴¹⁾ § 94 ods. 1 Trestného zákona.

(2) Mladistvý, ktorému súd uložil trest na doživotie, sa umiestni do ústavu, kde sa takýto trest vykonáva.

(3) Vo výnimočných prípadoch hodných osobitného zreteľa môže generálny riaditeľ rozhodnúť, že mladistvý vykoná trest aj v inom ústave, ak je to pre plnenie programu zaobchádzania účelnejšie.

§ 65

Účel výkonu trestu

(1) Účel výkonu trestu u mladistvého sa plní v súlade s osobitným predpisom.⁴²⁾

(2) Ústav vytvorí podmienky na plnenie povinnej školskej dochádzky v súlade s osobitným predpisom.⁴³⁾

§ 66

Diferenciácia výkonu trestu a program zaobchádzania

(1) S prihliadnutím na osobnostné vlastnosti, úroveň psychických schopností a resocializačnú prognózu sa mladiství zaraďujú do skupín, v ktorých sa uplatňujú odlišné metódy zaobchádzania.

(2) Pri stanovení obsahu programu zaobchádzania mladistvého sa vždy sleduje zabezpečenie jeho pracovnej kvalifikácie a príprava na samostatný spôsob života.

(3) K forme a obsahu prípravy mladistvého na budúce povolanie a k jeho zaradeniu do práce sa vyjadrenie rodičov alebo zákonného zástupcu nevyžaduje; tým nie je dotknutá povinnosť ústavu úzko spolupracovať s rodičmi alebo zákonnými zástupcami mladistvého.

(4) Pre mladistvého je účasť na aktivitách programu zaobchádzania povinná. Riaditeľ ústavu za účelom účasti mladistvého na vzdelávaní, kultúrno-osvetovej činnosti organizovanej mimo ústav môže udeliť voľno na opustenie ústavu na čas najviac desať hodín za jeden deň, pritom sa vyžaduje účasť aj príslušníka zboru. Takéto voľno nemožno udeliť mladistvému odsúdenému na doživotný trest.

(5) Mladistvému možno uložiť disciplinárny trest samoväzby a celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu najviac na desať dní a disciplinárny trest umiestnenia do uzavretého oddielu v mimopracovnom čase na dobu najviac 14 dní.

(6) Ak bol mladistvému opätovne uložený disciplinárny trest celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu alebo disciplinárny trest umiestnenia do samoväzby, možno s jeho výkonom začať najskôr po desiatich dňoch od vykonania niektorého z týchto trestov. To neplatí, ak sa mladistvý dopustil disciplinárneho previnenia počas výkonu niektorého z uvedených disciplinárnych trestov a bol mu uložený takýto disciplinárny trest; v takom

⁴²⁾ § 97 ods. 1 Trestného zákona.

⁴³⁾ Zákon č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon) v znení neskorších predpisov.

prípade možno mladistvého podrobiť disciplinárnemu trestu bez prerušenia najviac po dobu 14 dní.

(7) Ak je to z výchovných dôvodov vhodné, môže sa mladistvý aj počas výkonu disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu zúčastňovať na preventívnych, osvetových a jednorázových alebo krátkodobých vzdelávacích aktivitách. Mladistvému zaradenému do denného štúdia nemožno uložiť disciplinárny trest samoväzby a disciplinárny trest celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu.

(8) Výkon disciplinárnych trestov možno mladistvému aj podmiennečne odložiť so skúšobnou dobou až na tri mesiace.

(9) Skúšobná doba podľa odseku 8 začína plynúť dňom nasledujúcim po dni nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o jeho uložení.

§ 67

Dodanie na výkon ochrannej výchovy

Ak súd uložil mladistvému ochrannú výchovu ⁴⁴⁾ a je zabezpečený jej výkon, dňom ukončenia výkonu trestu ústav zabezpečí dodanie mladistvého do príslušného výchovného zariadenia.

Tretí oddiel

§ 68

Výkon trestu žien

(1) Ak bol odsúdenej žene opätovne uložený disciplinárny trest celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu alebo disciplinárny trest umiestnenia do samoväzby, možno s jeho výkonom začať najskôr po desiatich dňoch od vykonania niektorého z týchto trestov. To neplatí, ak sa odsúdená žena dopustila disciplinárneho priestupku počas výkonu niektorého z uvedených disciplinárnych trestov a bol jej uložený takýto disciplinárny trest; v takom prípade možno odsúdenú ženu podrobiť disciplinárnemu trestu bez prerušenia najviac po dobu 14 dní.

(2) Odsúdenej žene sa umožňuje každodenné sprchovanie.

Štvrtý oddiel

§ 69

Výkon trestu cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti

(1) Ústav cudzinca ⁴⁵⁾ bezprostredne po prijatí na výkon trestu poučí o práve obracať sa na diplomatickú misiu ⁴⁶⁾ alebo konzulárny úrad ⁴⁷⁾ štátu, ktorého je občanom; osobu bez

⁴⁴⁾ § 102 až 104 Trestného zákona.

⁴⁵⁾ § 1 ods. 2 zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁴⁶⁾ Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 157/1964 Zb.

⁴⁷⁾ Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 32/1969 Zb.

štátnej príslušnosti ústav poučí o práve obracať sa na diplomatickú misiu, konzulárny úrad alebo medzinárodný orgán, ktorého poslaním je chrániť jeho záujmy a tiež ho poučí o možnosti podať žiadosť o odovzdanie na výkon trestu do štátu, ktorého je štátnym občanom, ak takýto postup umožňuje medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná.

(2) Ústav poučí cudzinca a osobu bez štátnej príslušnosti o práve prijať návštevu predstaviteľa orgánu uvedeného v odseku 1. Takáto návšteva sa nepovažuje za návštevu podľa § 21 a vykoná sa priamym kontaktom.

(3) Predstaviteľ orgánu uvedeného v odseku 1 môže pri návšteve cudzincovi alebo osobe bez štátnej príslušnosti odovzdať dennú tlač, časopisy alebo knihy uvedené v § 29 ods. 1.

(3) Ústav je povinný poučiť cudzinca o jeho právach, povinnostiach a o podmienkach výkonu väzby v anglickom, nemeckom, francúzskom alebo v ruskom jazyku.

(4) Pre cudzincov a osoby bez štátnej príslušnosti zabezpečuje ústav neodkladnú zdravotnú starostlivosť podľa osobitného predpisu.⁴⁸⁾

(6) Pri umiestňovaní cudzinca sa spravidla umožní, aby cudzinci rovnakej národnosti alebo hovoriaci rovnakým alebo obdobným jazykom, mohli byť spoločne ubytovaní a čítať knihy v jazyku, ktorý ovládajú.

DESIATA HLAVA ŠPECIALIZOVANÝ VÝKON TRESTU

Prvý oddiel § 70

Výkon trestu v otvorenom oddelení

(1) Za účelom vytvárania priaznivých podmienok na realizáciu programu zaobchádzania možno odsúdeného, ktorý je zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, umiestniť do otvoreného oddelenia.

(2) Obmedzenia odsúdených umiestnených do otvoreného oddelenia sa zmierňujú takto:

- a) odsúdený je zaradený do práce spravidla na nestráženom pracovisku,
- b) pohyb odsúdeného v priestoroch otvoreného oddelenia nie je obmedzený, izby ani ubytovne sa za účelom obmedzenia pohybu neuzamykajú,
- c) odsúdenému sa v mimopracovnom čase môže povoliť voľný pohyb mimo otvoreného oddelenia,
- d) po pracovnom čase môže odsúdený používať vlastný občiansky odev,
- e) odsúdený môže prijímať návštevu raz za týždeň,
- f) odsúdenému sa môže povoliť, aby navštívil blízke osoby mimo tohto oddelenia na čas najviac 48 hodín spravidla raz za mesiac.
- g) odsúdenému sa umožní volať podľa § 22 s blízkou osobou bez obmedzenia.

⁴⁸⁾ Zákon č. 580 /2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Druhý oddiel

Výkon trestu v špecializovaných oddieloch

§ 71

Všeobecné ustanovenia

(1) Odsúdený, u ktorého je potrebné uplatniť ďalšie metódy a postupy zaobchádzania za účelom prehĺbenia individualizácie výkonu trestu alebo vykonať ochranné liečenie, sa zaradí do špecializovaného oddielu.

(2) Na výkon trestu v špecializovanom oddieli sa vzťahuje tento zákon, ak sa ďalej neustanovuje inak

§ 72

Nástupný oddiel

(1) V ústave sa za účelom zabezpečenia adaptácie odsúdeného a oboznámenia sa s podmienkami výkonu trestu zriaďuje nástupný oddiel alebo nástupná izba.

(2) O zaradení odsúdeného do nástupného oddielu v ústave s maximálnym stupňom stráženia rozhoduje riaditeľ ústavu; odsúdený na doživotný trest sa do nástupného oddielu nezaraďuje.

§ 73

Oddiel doživotných trestov

(1) Účelom výkonu doživotného trestu je najmä ochrana spoločnosti pred ďalšou trestnou činnosťou odsúdeného jeho izoláciou v ústave, usmerňovanie jeho správania v súlade s dobrými mravmi a stabilizácia psychického a fyzického stavu.

(2) Odsúdený, ktorému súd uložil doživotný trest, sa umiestni do určeného ústavu a do osobitnej cely, v ktorej spravidla aj pracuje; ubytovaní sú spravidla po jednom.

(3) Riaditeľ ústavu môže povoliť odsúdenému, ktorému súd uložil doživotný trest, používať vlastný rozhlasový a televízny prijímač; náklady spojené s technickou kontrolou, prevádzkou a údržbou znáša odsúdený.

(4) Vychádzky a disciplinárne tresty sa vykonávajú oddelene od ostatných odsúdených. Návšteva odsúdeného, ktorému súd uložil doživotný trest, sa spravidla vykonáva bez priameho kontaktu a za priameho dozoru príslušníka zboru.

(5) Odsúdenému na doživotný trest nemožno zmeniť spôsob výkonu trestu jeho preradením do ústavu so stredným alebo minimálnym stupňom stráženia, prerušiť výkon trestu ani udeliť voľno na opustenie ústavu.

(6) Obmedzenia výkonu trestu odsúdeného, ktorému bol uložený doživotný trest, možno v rámci vnútornej diferenciacie zmierniť.

§ 74

Oddiel špecializovaného zaobchádzania

(1) Pre odsúdených, u ktorých je potrebné uplatňovať ďalšie resocializačné postupy na podporu dosiahnutia cieľov stanovených v programe zaobchádzania, prekonanie krízových stavov a pre odsúdených, ktorým bolo súdom uložené ochranné liečenie, sa v určenom ústave zriaďuje oddiel špecializovaného zaobchádzania.

(2) Ak je odsúdenému popri treste súdom uložené ochranné liečenie, vykoná sa po nástupe na výkon trestu. Ak sa zabezpečí začatie alebo pokračovanie vo výkone ochranného liečenia ústavnou formou bezprostredne po skončení výkonu trestu, dodá zbor dňom ukončenia výkonu trestu odsúdeného do príslušného zdravotníckeho zariadenia.⁴⁹⁾

Oddiel s bezpečnostným režimom

§ 75

- (1) Do oddielu s bezpečnostným režimom sa umiestni odsúdený
- a) ktorý sústavne porušuje ústavný poriadok, odmieta plniť svoje povinnosti, pôsobí na ostatných odsúdených v rozpore s účelom výkonu trestu, ohrozuje bezpečnosť príslušníkov zboru, odsúdených alebo iných osôb, ušiel z výkonu trestu, o útek sa pokúsil alebo ho pripravoval,
 - b) proti ktorému sa vedie trestné konanie a je splnený dôvod väzby podľa osobitného predpisu⁵⁰⁾ a súd rozhodol o primeranom uplatnení obmedzení.
 - c) podľa osobitného predpisu.⁵¹⁾

- (2) Do oddielu s bezpečnostným režimom možno umiestniť odsúdeného
- a) za obzvlášť závažný zločin, ktorý vykonal ako člen organizovanej, zločineckej alebo teroristickej skupiny a z preventívno-bezpečnostných dôvodov,
 - b) ktorý je navrhnutý na disciplinárne potrestanie pre porušenie ústavného poriadku, je podozrivý, že sa dopustil trestného činu a je predpoklad, že by mohol zmariť riadne vyšetrenie veci, bude v svojej protiprávnej činnosti pokračovať, alebo ak boli voči nemu použité donucovacie prostriedky; takýto odsúdený môže byť umiestnený do oddielu na nevyhnutnú dobu, najviac však na 24 hodín.

(3) O umiestnení odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom rozhoduje riaditeľ ústavu.

(4) Opodstatnenosť umiestnenia odsúdeného do oddielu s bezpečnostným režimom preskúmava riaditeľ ústavu najmenej raz za šesť mesiacov.

§ 76

- (1) Odsúdenému podľa osobitného predpisu⁵⁴⁾ zaradenému do ústavu s minimálnym stupňom stráženia sa
- a) zmierni výkon trestu podľa § 70 ods. 2 písm. a), d) až g) zákona,

⁴⁹⁾ § 74 ods. 1 Trestného zákona.

⁵⁰⁾ § 84 Trestného poriadku.

⁵¹⁾ § 39 ods. 2 písm. b), d) a e) Trestného zákona.

b) umožní na vymedzenom voľnom priestranstve ústavu vykonávať záujmovú a športovú činnosť a v celách, izbách alebo ubytovniach sa v dennej dobe neuzamyká.

(2) Odsúdenému podľa osobitného predpisu ⁵³⁾ zaradenému do ústavu so stredným stupňom stráženia sa zmierni výkon trestu takto:

- a) odsúdený je zaradený do práce spravidla na nestráženom pracovisku mimo ústav,
- b) odsúdení sa v celách, izbách alebo ubytovniach v dennej dobe neuzamykajú; ak je oddiel odsúdených s diferenciačnou skupinou „A“ oddelený od ubytovacích priestorov ostatných diferenciačných skupín, možno vo voľnom čase povoliť používanie vlastného odevu, bielizne a obuvi,
- c) odsúdenému možno udeliť za účelom návštevy kultúrnych, osvetových alebo športových aktivít voľno na opustenie ústavu,
- d) odsúdený môže prijať návštevu raz za dva týždne, počas ktorej môže mať vlastný odev; návšteva sa koná vo vymedzenom, spravidla voľnom priestranstve a jej trvanie je obmedzené iba časom vymedzeným v povolení na návštevu,
- e) odsúdenému možno povoliť, aby navštívil blízke osoby mimo ústav na čas najviac 24 hodín spravidla raz za dva mesiace; počas udeleného voľna na opustenie ústavu odsúdený sa môže pohybovať iba v určenom mieste,
- f) odsúdenému sa umožní volať s blízkou osobou bez obmedzenia.

(3) Odsúdenému podľa osobitného predpisu ⁵³⁾ zaradenému do ústavu s maximálnym stupňom stráženia sa zmierni výkon trestu takto:

- a) cela sa cez deň spravidla neuzamyká,
- b) návštevu blízkych osôb môže odsúdený prijať raz za mesiac; návšteva sa vykonáva priamym kontaktom a jej trvanie je obmedzené iba časom vymedzeným v povolení na návštevu,
- c) odsúdený môže byť zaradený do práce na nestrážené pracovisko v ústave.

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 sa nepoužijú, ak odsúdený sústavne porušuje ústavný poriadok, odmieta plniť svoje povinnosti, pôsobí na ostatných odsúdených v rozpore s účelom výkonu trestu alebo ohrozuje bezpečnosť príslušníkov zboru, odsúdených alebo iných osôb a bol za takéto konanie najmenej trikrát v priebehu roka disciplinárne potrestaný; o odňatí a opätovnom priznaní zmiernení uvedených v odsekoch 1 až 3 rozhoduje osobitná komisia určená riaditeľom ústavu. Dôvody trvania odňatia zmiernení komisia prehodnocuje najmenej raz za šesť mesiacov.

§ 77

Uzavretý oddiel

(1) Odsúdený, ktorému bol uložený disciplinárny trest podľa § 47 ods. 2 písm. f) až h), sa umiestni do uzavretého oddielu.

(2) Uzavretý oddiel je umiestnený oddelene od ostatných ubytovacích priestorov v ústave, v ktorom sa vykonáva nepretržitá služba príslušníkom zboru.

§ 78

Oddiel odsúdených so zdravotným postihnutím

(1) Odsúdeného so zmenenou pracovnou spôsobilosťou alebo ťažším zdravotným postihnutím, s dlhodobou závažnou chorobou, ktorá podstatne znižuje jeho pracovnú schopnosť alebo u ktorého to vyžaduje zdravotný stav, možno po predchádzajúcom posúdení lekára umiestniť na oddiel pre odsúdených so zdravotným handicapom. Obmedzenia vyplývajúce z príslušného stupňa stráženia v ústave sa uplatňujú primerane.

(2) Oddiel výkonu trestu odsúdených so zdravotným handicapom sa zriaďuje v nemocnici; ak to počty odsúdených uvedených v odseku 1 odôvodňujú, môže sa zriadiť aj v ústave.

§ 79

Výstupný oddiel

(1) V ústave sa môže zriadiť výstupný oddiel, do ktorého sa v primeranej dobe pred očakávaným skončením výkonu trestu umiestňuje odsúdený, ktorý bol vo výkone trestu spravidla viac ako tri roky a tiež odsúdený, ktorému je treba pomôcť pri vytváraní priaznivých podmienok pre samostatný spôsob života; ústav pritom úzko spolupracuje so štátnymi orgánmi, orgánmi územnej samosprávy, právnickými osobami, fyzickými osobami, záujmovými združeniami občanov, cirkvami, náboženskými spoločnosťami, nadáciami a charitatívnymi organizáciami.

(2) Program zaobchádzania s odsúdeným zaradeným do výstupného oddielu je zameraný na prípravu na plynulý prechod a samostatný spôsob života po výkone trestu.

(3) Odsúdenému zaradenému do výstupného oddielu sa môže udeliť voľno na opustenie ústavu za účelom zabezpečenia plynulého prechodu do občianskeho života v trvaní do päť dní a to aj opakovane.

(4) Odsúdený vykonávajúci trest v otvorenom oddelení sa do výstupného oddielu nezaraďuje.

Osmy oddiel

§ 80

Samospráva

(1) Samospráva odsúdených vedie odsúdených k samostatnému riešeniu problémov, ktoré súvisia so spôsobom ich života v ústave a zamestnávaním. Samospráva odsúdených napomáha pri dodržiavaní ústavného poriadku, organizovaní a zabezpečovaní kultúrno-osvetovej činnosti, riešení otázok súvisiacich s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci a podieľa sa tiež na príprave odsúdených na život po výkone trestu.

(2) Samospráva odsúdených sa zriaďuje v ústavoch s minimálnym stupňom stráženia a v otvorených oddeleniach; v oddieloch uvedených v § 73 až 78 a v ústavoch so stredným stupňom stráženia sa samospráva zriaďuje len vtedy, ak je to účelné. Samosprávu odsúdených si volia odsúdení spravidla na obdobie jedného roka v tajných voľbách.

(3) Vedúci oddelenia výkonu trestu môže v odôvodnených prípadoch rozhodnúť o nevymenovaní člena samosprávy alebo člena samosprávy odvolať.

TRETIA ČASŤ ZODPOVEDNOSŤ ZA ŠKODU

§ 81

Všeobecná zodpovednosť odsúdeného

Odsúdený zodpovedá za škodu spôsobenú zavineným porušením povinnosti počas výkonu trestu na majetku štátu v správe ústavu; ak škoda neprevyšuje trojnásobok minimálnej mzdy, ³⁰⁾ o náhrade škody rozhoduje riaditeľ ústavu.

§ 82

Zodpovednosť odsúdeného za škodu spôsobenú pri plnení pracovných úloh

Odsúdený zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil zboru zavineným porušením povinností pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitným predpisom. ⁵²⁾

§ 83

Zodpovednosť za škodu spôsobenú odsúdenému

(1) Za škodu, ktorá vznikla odsúdenému porušením právnych povinností, pri plnení pracovných úloh, alebo v priamej súvislosti s ním zodpovedá odsúdenému zbor podľa osobitného predpisu; ⁵⁶⁾ rovnako zodpovedá odsúdenému za škodu na odložených veciach, ⁵³⁾ pri odvracaní škody ⁵⁴⁾ a vzniknutú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania. ⁵⁵⁾

(2) Výkon prác pre ústav, výkon prospešných prác mimo ústav a pracovná terapia sa z hľadiska zodpovednosti za škodu nepovažujú za plnenie pracovných úloh. Ak došlo k poškodeniu zdravia alebo smrti úrazom, nejde o pracovný úraz; v takom prípade zbor zodpovedá za spôsobenú škodu podľa Občianskeho zákonníka.

⁵²⁾ Zákonník práce.

⁵³⁾ § 193 Zákonníka práce.

⁵⁴⁾ § 194 Zákonníka práce.

⁵⁵⁾ § 195 až 198 Zákonníka práce.

ŠTVRTÁ ČASŤ TROVY VÝKONU TRESTU

§ 84

Všeobecné ustanovenia

(1) Odsúdený je povinný uhradiť trovy výkonu trestu.⁵⁶⁾

(2) Od povinnosti podľa odseku 1 je odsúdený oslobodený

- a) po dobu nezaradenia do práce, ak túto skutočnosť odsúdený svojim konaním nezavinil sám a ústav ho nemohol pre nedostatok pracovných príležitostí zaradiť do práce,
- b) do dovŕšenia veku skončenia povinnej školskej dochádzky ustanoveného osobitným predpisom,⁵⁷⁾
- c) po dobu zaradenia do vzdelávacích aktivít, ak nebol zaradený do práce a súčasne neodmietol výkon prospešných prác pre ústav alebo výkon prác mimo ústav,
- d) po dobu účasti ako svedka na súdnom konaní.

§ 85

Úhrada zavinených trov výkonu trestu

(1) Odsúdený je povinný uhradiť tiež zavinené trovy výkonu trestu

- a) za výkon disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do uzavretého oddielu a a disciplinárneho trestu umiestnenia do samoväzby,
- b) ak neodôvodnene odmietol pracovať alebo počas pracovnej zmeny nepodal žiadny pracovný výkon, čím zavinené spôsobil, že sa trovy výkonu trestu nemohli uhradiť zrážkou z jeho pracovnej odmeny,
- c) za obdobie liečebnej starostlivosti, ak si úmyselne spôsobil alebo inému dovolil spôsobiť mu ujmu na zdraví, bez závažných dôvodov sa odmietol podrobiť lekárskemu zákroku, na ktorý dal podnet alebo predchádzajúci súhlas, opakovane porušil liečebný režim,
- d) za dobu trvania predvedenia pred orgán činný v trestnom konaní alebo súd ako účastník konania alebo ak bol na tento účel prechodne premiestnený do iného ústavu, hoci bol príslušným orgánom poučený, že jeho účasť na úkone alebo pojednávaní nie je nevyhnutná a z tohto dôvodu nepracoval.

(2) Výška zavinených trov výkonu trestu za každý aj začatý deň podľa odseku 1 je jedna štyridsatina zo sumy podľa osobitného predpisu.¹⁵⁾

§ 86

Úhrada zvýšených trov výkonu trestu

(1) Odsúdený je povinný uhradiť zvýšené trovy na jeho stráženie, dopravu, pátranie alebo predvedenie vynaložené ústavom, ak

- a) si spôsobil úmyselne alebo inému dovolil spôsobiť mu ujmu na zdraví, bez závažných dôvodov odmietol podrobiť sa lekárskemu zákroku, na ktorý dal podnet alebo predchádzajúci súhlas, opakovane porušil liečebný režim alebo ak inému odsúdenému

⁵⁶⁾ § 556 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

⁵⁷⁾ Zákon č. 29/1984 Zb. v znení neskorších predpisov.

spôsobil ujmu na zdraví a ústavu vznikli zvýšené náklady stráženia, náklady na dopravu a predvedenie do zdravotníckeho zariadenia,

- b) trval na predvedení pred orgán činný v trestnom konaní alebo súd ako účastník konania alebo bol na tento účel prechodne premiestnený do iného ústavu, hoci bol poučený, že jeho účasť na úkone alebo pojednávaní nie je nevyhnutná,
- c) navštívil odsúdeného alebo obvineného v inom ústave.

(2) Odsúdený je povinný uhradiť zvýšené trovy výkonu trestu, ktoré vynaložili ústav a Policajný zbor pri pátraní po ňom alebo pri jeho predvedení, ak ušiel, nedovolené sa vzdialil z nestráženého pracoviska, otvoreného oddelenia alebo sa bezdôvodne včas nevrátil z voľna na opustenie ústavu podľa § 45 ods. 3 písm. f); úhrada zvýšených trov výkonu trestu je príjmom ústavu, ktorý ho odvádza na účet štátu.

§ 87

Spoločné ustanovenia

(1) Od vymáhania zavinených trov výkonu trestu, zvýšených trov výkonu trestu a od sumy určenej na náhradu škody na majetku štátu v správe ústavu možno upustiť, ak tak ustanovuje osobitný predpis.⁵⁸⁾

(2) Zavinené trovy výkonu trestu a zvýšené trovy výkonu trestu a sumy určené na náhradu škody na majetku štátu v správe ústavu možno natrvalo odpustiť, ak bol odsúdený vyhostený alebo vydaný do cudziny.

(3) Ak odsúdený zomrel, pri vymáhaní zavinených trov výkonu trestu, zvýšených trov výkonu trestu a sumy určenej na náhradu škody na majetku štátu v správe ústavu sa postupuje podľa osobitného predpisu.⁵⁹⁾

PIATA ČASŤ

PREPUSTENIE Z VÝKONU TRESTU

§ 88

- (1) Ústav prepustí odsúdeného z výkonu trestu, ak
- a) sa skončila doba výkonu trestu ustanovená vo vykonateľnom rozhodnutí súdu a nie je nariadenie súdu na výkon ďalšieho trestu,
 - b) súd alebo prokurátor písomne nariadil, aby bol odsúdený prepustený na slobodu,
 - c) tak rozhodol prezident republiky pri udeľovaní milosti,
 - d) tak písomne nariadil minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) alebo generálny prokurátor Slovenskej republiky.

(2) Ak odsúdený nemá pri prepustení z výkonu trestu odev a obuv zodpovedajúcu klimatickým podmienkam alebo peňažné prostriedky na svojom konte na ich zakúpenie, môže ústav odsúdenému poskytnúť primeraný odev a obuv.

⁵⁸⁾ § 6a ods. 6 zákona Národnej rad Slovenskej republiky č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

⁵⁹⁾ § 470 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

(3) Odsúdenému, ktorý nemá dostatok peňažných prostriedkov na cestovné a stravné podľa § 23 ods. 2, ústav môže zo svojho rozpočtu poskytnúť nenávratný peňažný príspevok alebo cestovný lístok.

ŠIESTA ČASŤ ÚMRTIE ODSÚDENÉHO

§ 89

Postup pri úmrtí odsúdeného

(1) Každý, kto sa dozvedel o úmrtí fyzickej osoby v miestach, kde sa vykonáva väzba alebo trest odňatia slobody, je povinný bezodkladne oznámiť úmrtie riaditeľovi ústavu alebo ním určenej osobe.

(2) Osoba, ktorá je vo väzbe alebo osoba vo výkone trestu odňatia slobody si povinnosť podľa odseku 1 splní, ak úmrtie oznámi ktorémukolvek príslušníkovi alebo zamestnancovi zboru.

(3) Riaditeľ ústavu alebo ním určená osoba v postupe pri úmrtí ďalej konajú podľa osobitných predpisov.⁶⁰⁾

SIEDMA ČASŤ DOZOR A KONTROLA

§ 90

Dozor prokurátora

Dozor nad zachovávaním zákonnosti v ústave vykonáva prokurátor podľa osobitného predpisu⁶¹⁾.

§ 91

Kontrola

(1) Kontrolu výkonu trestu v ústave vykonávajú

- a) orgány Národnej rady Slovenskej republiky,
- b) minister a osoby ním poverené,
- c) generálny riaditeľ a osoby ním poverené,
- d) právnické osoby alebo fyzické osoby, ak tak ustanovuje osobitný predpis alebo medzinárodný dohovor, ktorým je Slovenská republika viazaná.⁶²⁾

(2) Ustanovením odseku 1 nie je dotknutá povinnosť zboru v rozsahu svojej pôsobnosti vykonávať vlastnú kontrolnú činnosť.

⁶⁰⁾ Napríklad § 41 zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 48 zákona č. 581/2004 Z.z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁶¹⁾ § 18 zákona č. 153/2001 o prokuratúre.

⁶²⁾ Napríklad Európsky dohovor na zabránenie mučenia a neľudského či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 26/1995 Z.z.).

OSMA ČASŤ SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 92 Spoločné ustanovenia

(1) Blízkou osobou sa na účely tohto zákona rozumejú manžel, manželka a ich rodičia, druh, družka, rodič, vlastné a osvojené dieťa, osvojiteľ, starý rodič, súrodenec a jeho manžel alebo manželka.

(2) Príbuzenský vzťah je osoba uvedená v odseku 1 povinná preukázať overeným výpisom z matriky, sobášnym listom alebo iným úradne overeným dokladom. Ak odsúdený žil pred nástupom na výkon trestu ako druh a družka, predloží druh alebo družka úradne overené potvrdenie o prihlásení k trvalému pobytu a zdieľaní spoločnej domácnosti s odsúdeným.⁶³⁾

(3) Návykovou látkou sa na účely tohto zákona rozumejú alkohol, omamné látky, psychotropné látky a prekurzory.

(4) Štátnym orgánom sa podľa § 20 ods. 3 písm. b) sa rozumie

- a) Kancelária prezidenta Slovenskej republiky,
- b) orgán Národnej rady Slovenskej republiky,
- c) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky,
- d) Úrad vlády Slovenskej republiky a
- e) verejný ochranca práv.

(5) Orgánom sociálneho poistenia sa na účely tohto zákona rozumejú najmä organizačná zložka Sociálnej poisťovne,⁶⁴⁾ útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva a Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia.⁶⁵⁾

(6) Ustanovenia tohto zákona sa na odsúdených umiestnených v nemocnici, v zdravotníckom zariadení v ústave alebo v inom zdravotníckom zariadení uplatňujú primerane podľa zdravotného stavu odsúdeného a odporúčania lekára.

(7) Ustanovenia tohto zákona sa na odsúdeného premiestneného do ústavu na výkon väzby na žiadosť orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu na účely trestného konania uplatňujú primerane podmienkam ústavu na výkon väzby.

⁶³⁾ Napríklad zákon č. .../2004 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 253/1998 Z.z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, zákon č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov.

⁶⁴⁾ § 124 zákona č. 461/2003 Z.z.

⁶⁵⁾ Napríklad zákon č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(8) Zdravotné poistenie, starobné poistenie, invalidné poistenie a úrazové poistenie, poistenie zodpovednosti za škodu a poistenie odsúdených v nezamestnanosti, starobné dôchodkové sporenie upravujú osobitné predpisy.⁶⁶⁾

(9) Výkon rozhodnutia, ktorým sa uložila povinnosť odsúdenému nahradiť zavinené trovy výkonu trestu, zvýšené trovy výkonu trestu a sumu určenú na náhradu škody na majetku štátu v správe ústavu vykonáva zrážkami zo mzdy alebo príkazáním pohľadávky podľa osobitných predpisov⁶⁷⁾ generálne riaditeľstvo alebo ústav, ktorý pohľadávku spravuje.

(10) Na účely ochrany života a zdravia odsúdených, príslušníkov zboru a iných osôb možno cely v oddieli s bezpečnostným režimom, v uzavretom oddieli, oddieli doživotných trestov a určené cely v oddieli špecializovaného zaobchádzania vybaviť kamerovým systémom; o tejto skutočnosti musí byť odsúdený oboznámený v ústavnom poriadku. O tejto skutočnosti musí byť odsúdený oboznámený v ústavnom poriadku.

§ 93

Osobné údaje o odsúdenom a odoberanie identifikačných znakov

(1) Zbor je v súlade s osobitnými predpismi⁶⁸⁾ oprávnený získať, zhromažďovať a spracovávať osobné údaje v rozsahu identifikačných znakov a údajov, anamnestických údajov, údajov o národnostnej alebo etnickej príslušnosti a náboženskom vyznaní na účely zabezpečenia činností súvisiacich s účelom výkonom trestu.

(2) Údaje získané podľa odseku 1 sa zakazuje poskytovať iným osobám a použiť ich na iné účely a v rozpore s účelom výkonu trestu, ak osobitný predpis neustanovuje inak.⁶⁸⁾

(3) Odsúdený je v súvislosti s poskytovaním údajov povinný

- a) na výzvu pred umiestnením do príslušného ústavu podrobiť sa úkonom súvisiacim so zberom fyzických, fyziognomických a biologických identifikačných údajov a psychologickému vyšetreniu v stredisku psychodiagnostickej a konzultačnej činnosti,
- b) pravdivo uviesť údaje uvedené v odseku 1.

§ 94

Spoločné ustanovenia o konaní

(1) Na konanie podľa tohto zákona sa vzťahuje správny poriadok, ak sa ďalej neustanovuje inak.

⁶⁶⁾ Zákon č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 186/2004 Z.z.

⁶⁷⁾ § 71 až 80 zákona č. 71/1967 Zb.

⁶⁸⁾ Zákon č. 428/2002 Z.z. o ochrane osobných údajov v znení zákona č. 602/2003 Z.z., zákon č. 4/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov.

(2) Rozhodnutie o povinnosti odsúdeného, ktorý bol právoplatným odsudzujúcim rozsudkom uznaný za vinného nahradiť trovy výkonu trestu, vydá riaditeľ ústavu.⁶⁹⁾

(3) Rozhodnutie o povinnosti odsúdeného nahradiť zvýšené trovy výkonu trestu a škodu na majetku štátu v správe ústavu vydá riaditeľ ústavu.

(4) Rozhodnutie podľa odsekov 2 a 3 vykonáva zrážkami zo mzdy⁷⁰⁾ ústav, ktorý pohľadávku spravuje, alebo generálne riaditeľstvo podľa osobitných predpisov.⁷¹⁾

(5) Za rozhodnutie podľa tohto zákona sa považuje rozhodnutie o:

- a) disciplinárnom treste podľa § 47 ods. 2,
- b) zavinených trovách a zvýšených trovách výkonu trestu,
- c) náhrade škody na majetku štátu v správe ústavu,
- d) zhabaní vecí.

(6) Odvolanie proti rozhodnutiu o uložení disciplinárnych trestov podľa § 47 ods. 2 písm. f) až h) nemá odkladný účinok.⁷²⁾

(7) Štátne orgány, obce, notári a iné fyzické osoby a právnické osoby, ktoré z úradnej moci alebo vzhľadom na predmet svojej činnosti vedú evidenciu osôb a majetku, sú povinné oznámiť generálnemu riaditeľstvu zboru na jeho písomnú žiadosť im známe údaje potrebné na výkon rozhodnutia.

(8) Útvary Policajného zboru poskytujú generálnemu riaditeľstvu zboru na jeho písomnú žiadosť v odôvodnených prípadoch ochranu a súčinnosť pri výkone rozhodnutia.

(9) Tretie osoby, ktoré majú údaje, listiny a iné veci, ktoré sú potrebné na výkon rozhodnutia, ak to možno od nich požadovať, sú povinné generálnemu riaditeľstvu zboru na jeho písomnú žiadosť tieto údaje poskytnúť, listiny a veci vydať alebo zapožičať.

(10) Banky sú povinné oznámiť generálnemu riaditeľstvu zboru na jeho písomnú žiadosť údaje poskytované súdu na účely občianskeho súdneho konania podľa osobitného predpisu.⁷³⁾

(11) Pošta je povinná oznámiť generálnemu riaditeľstvu zboru na jeho písomnú žiadosť údaje potrebné na výkon rozhodnutia, najmä totožnosť osôb, ktoré majú prenajaté poštové priehradky, údaje o počte tam došlých zásielok a o ich odosielateľoch, úhrn súm doručených povinnému poštou alebo do jeho poštovej priehradky, totožnosť prijímateľa zásielok poste restante, alebo umožniť príslušníkovi zboru alebo zamestnancovi zboru z generálneho riaditeľstva zboru tieto údaje získať na pošte a správnosť údajov oznámených poštou na mieste preveriť.

(12) Poisťovne sú povinné oznámiť generálnemu riaditeľstvu zboru na jeho písomnú žiadosť výplaty poisťných plnení.

⁶⁹⁾ § 46 zákona č. 71/1967 Zb.

⁷⁰⁾ § 131 Zákonníka práce, § 267 až 302 Občianskeho súdneho poriadku.

⁷¹⁾ Zákon č. 71/1967 Zb., Občiansky súdny poriadok.

⁷²⁾ § 55 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb.

⁷³⁾ Občiansky súdny poriadok.

(13) Generálne riaditeľstvo zboru môže požiadať o súčinnosť aj ďalšie osoby.

§ 95

Výkon postupne uložených trestov

Tresty sa vykonávajú v poradí, v akom boli ústavu doručené nariadenia výkonu trestu.

§ 96

Prechodné a záverečné ustanovenia

(1) Ak odsúdený požiadal pred 1. aprílom 2005 o nákup potravín, vecí osobnej potreby, tlače alebo o vykonanie iných finančných operácií podľa § 23 a § 25 a o žiadosti nebolo ešte rozhodnuté, postupuje sa podľa tohto zákona; ak o žiadosti už bolo rozhodnuté, pri nákupe a iných finančných operáciách sa postupuje podľa doterajších predpisov.

(2) Ak odsúdený zavinene spôsobil škodu na majetku štátu v správe ústavu podľa § 81 pred 1. aprílom 2005 a o náhrade škody riaditeľ ústavu ešte nerozhodol, návrh nebol podaný na súd alebo súd ešte nerozhodol, postupuje sa podľa doterajších predpisov.

(3) Ak odsúdený nastúpil na výkon disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do uzavretého oddelenia alebo disciplinárneho trestu umiestnenia do samoväzby pred 1. aprílom 2005 a výkon disciplinárneho trestu trvá aj po 1. apríli 2005, zavinené trovy výkonu trestu sa vypočítavajú oddelene. Doba od nástupu na výkon disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do uzavretého oddelenia alebo umiestnenia do samoväzby do zrušenia doterajších predpisov sa odsúdenému predpíše ako pohľadávka zboru vo výške ustanovenej podľa doterajších predpisov a doba výkonu disciplinárneho trestu celodenného umiestnenia do uzavretého oddelenia alebo umiestnenia do samoväzby sa odsúdenému predpíše podľa § 85.

(4) Ak odsúdený pred 1. aprílom 2005 zavinil, že z jeho pracovnej odmeny alebo nemocenského podľa doterajších predpisov nemohli byť vykonané zrážky na úhradu trov výkonu trestu podľa doterajších predpisov a riaditeľ ústavu o nich ešte právoplatne nerozhodol pred 1. aprílom 2005, predpíše sa odsúdenému po 1. apríli 2005 ako pohľadávka zboru vo výške ustanovenej podľa doterajších predpisov.

(5) Ak dôvod uvedený v odseku 4 vznikol pred 1. aprílom 2005 a trvá aj po 1. apríli 2005, odsúdený je povinný nahradiť zavinené trovy výkonu trestu; trovy sa vypočítajú oddelene. Doba od vzniku dôvodu podľa odseku 4 sa na základe rozhodnutia riaditeľa ústavu predpíše ako pohľadávka zboru vo výške ustanovenej podľa doterajších predpisov. Doba podľa odseku 4 od 1. apríla 2005 až do doby ukončenia podľa odseku 4 sa odsúdenému predpíše podľa § 86.

(6) Ak bol odsúdený najneskôr do 31. marca 2005 nemocensky poistený a po 1. apríli 2005 bol uznaný za práceneschopného a má nárok na dávky nemocenského poistenia v ochrannej lehote v rozsahu a za podmienok podľa osobitného predpisu,⁷⁴⁾ tieto podliehajú zrážkam podľa doterajších predpisov.

⁷⁴⁾ § 32 a nasl. Zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

(7) Odsúdený nie je povinný zo zostatku pohľadávky zboru za zavinené trovy výkonu trestu, zvýšené trovy výkonu trestu a zo sumy určenej na náhradu škody na majetku štátu v správe ústavu predpísané od 1. septembra 2002 nahradiť úroky z omeškania podľa osobitného predpisu.⁷⁵⁾

§ 97

Splnomocňujúce ustanovenie

- (1) Ministerstvo ustanoví všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnosti o
- a) prijímaní, umiestňovaní, zmene spôsobu výkonu trestu a prepúšťaní odsúdených,
 - b) vnútornej diferenciacie,
 - c) zaobchádzaní s odsúdenými,
 - d) zabezpečovaní práv odsúdených,
 - e) zamestnávaní odsúdených,
 - f) zabezpečení poriadku a bezpečnosti v ústavoch,
 - g) disciplinárnom konaní,
 - h) podmiennečnom prepustení,
 - i) výkone trestu u niektorých kategórií odsúdených,
 - j) podmienkach a výkone ochranného liečenia nariadeného súdom počas výkonu trestu,
 - k) nakladaní s peňažnými prostriedkami odsúdeného,
 - l) náhrade škody na majetku štátu v správe ústavu, zavinených trov a zvýšených trov výkonu trestu,
 - m) zrážkach z pracovnej odmeny, výške a použití vreckového a úložného a poradí zrážok,
 - n) rozdeľovaní dôchodkov odsúdených,
 - o) osobitných podmienkach financovania a vykonávania činností zameraných na zamestnávanie odsúdených.

(2) Zbor môže overovať nové, od tohto zákona odchylné metódy pri zaobchádzaní s odsúdenými, ak ich uplatnenie predpokladá zvýšenie účinnosti výkonu trestu.

(3) Minister sa splnomocňuje dať súhlas na zriadenie špecializovaného oddelenia, v ktorom môže byť odsúdenej žene na jej žiadosť povolené, aby vo výkone trestu mala u seba a starala sa o svoje dieťa spravidla do troch rokov, výnimočne až do piatich rokov jeho veku; to neplatí ak dieťa bolo súdom zverené do výchovy inej osoby.

§ 98

Časová pôsobnosť zákona

Ustanovenia tohto zákona sa vzťahujú tiež na výkon trestu, ktorý bol právoplatne uložený pred účinnosťou tohto zákona.

⁷⁵⁾ § 6 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z.z.

§ 99
Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa:

1. zákon č. 59/1965 Zb. o výkone trestu odňatia slobody v znení zákona č. 173/1968 Zb., zákona č. 100/1970 Zb., zákona č. 47/1973 Zb., zákona č. 179/1990 Zb., zákona č. 79/1992 Zb., zákona č. 296/1993 Z.z., zákona č. 33/1994 Z.z., zákona č. 451/2002 a zákona č. 171/2003 Z.z.,
2. vyhláška ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 125/1994 Z.z., ktorou sa vydáva poriadok výkonu trestu odňatia slobody v znení vyhlášky č. 502/2002 Z.z.,
3. vyhláška ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 341/1996 Z.z. o osobitných podmienkach financovania a vykonávania činnosti zameranej na zamestnanie odsúdených v strediskách vedľajšieho hospodárstva a vo vnútornej prevádzke organizačných zložiek Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky.

§ 100
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. apríla 2005.

Obsah

Prvá časť – Základné ustanovenia

Prvá hlava

Predmet zákona	§ 1
Účel výkonu trestu	§ 2
Miesta výkonu trestu	§ 3
Základné zásady výkonu trestu	§ 4
Obmedzenie práv a slobôd	§ 5
Orgán zabezpečujúci výkon trestu	§ 6

Druhá hlava – Prijímanie, umiestňovanie, premiestňovanie a zmena spôsobu výkonu trestu

Prijímanie	§ 7
Umiestňovanie	§ 8
Zmena spôsobu výkonu trestu	§ 9
Premiestňovanie	§ 10

Druhá časť – Zaobchádzanie s odsúdeným

Prvá hlava

Všeobecné ustanovenie	§ 11
-----------------------	------

Druhá hlava – Vonkajšia diferenciácia a vnútorná diferenciácia

Vonkajšia diferenciácia	§ 12 a 13
Vnútorná diferenciácia	§ 14

Tretia hlava

Program zaobchádzania	§ 15
Prostriedky zaobchádzania	§ 16
Poradné orgány	§ 17

Štvrtá hlava – Práva a povinnosti

Prvý oddiel

Všeobecné ustanovenia	§ 18
-----------------------	------

Druhý oddiel

Základné sociálne práva	§ 19
-------------------------	------

Tretí oddiel

Korešpondencia	§ 20
----------------	------

Štvrtý oddiel

Návštevy	§ 21
----------	------

Piaty oddiel

Používanie telefónu	§ 22
---------------------	------

Šiesty oddiel

Prijímanie peňažných prostriedkov, nakladanie s nimi a iné finančné operácie	§ 23
Rozdelenie dôchodku	§ 24

Siedmy oddiel

Nákup potravín a vecí osobnej potreby	§ 25
---------------------------------------	------

Osmy oddiel

Poskytovanie zdravotnej starostlivosti	§ 26
--	------

Deviaty oddiel

Vzdelávanie	§ 27
-------------	------

Desiaty oddiel

Kultúrno-osvetová činnosť	§ 28
Uspokojovanie kultúrnych potrieb	§ 29-30

Jedenásty oddiel	
Ochrana práv	§ 31-33
Dvanásty oddiel	
Základné povinnosti a ústavný poriadok	§ 34-35
Ústavný poriadok	§ 36
Piata hlava - Zamestnávanie	
Základné zásady zamestnávania	§ 37
Stredisko vedľajšieho hospodárstva a vnútorná prevádzka ústavu	§ 38-39
Pracovná odmena	§ 40
Výkon prác pre ústav	§ 41
Výkon prospešných prác mimo ústav	§ 42
Povinnosti odsúdeného zaradeného do práce	§ 43
Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci	§ 44
Šiesta hlava – Disciplinárne odmeny, disciplinárne tresty, disciplinárna právomoc	
Prvý oddiel	
Disciplinárne odmeny	§ 45
Voľno na opustenie ústavu	§ 46
Druhý oddiel	
Disciplinárne tresty	§ 47
Výkon disciplinárnych trestov v uzavretom oddieli	§ 48
Prepadnutie veci	§ 49
Zhabanie veci	§ 50
Tretí oddiel	
Disciplinárna právomoc	§ 51
Konanie o disciplinárnych priestupkoch	§ 52-53
Odpustenie disciplinárneho trestu a upustenie od výkonu zvyšku disciplinárneho trestu	§ 54
Zahľadenie disciplinárneho trestu	§ 55
Siedma hlava – Podmienečné prepustenie, prerušenie výkonu trestu a upustenie od výkonu zvyšku trestu	
Podmienečné prepustenie	§ 56
Prerušenie výkonu trestu	§ 57
Upustenie od výkonu zvyšku trestu	§ 58
Voľno na opustenie ústavu z naliehavého rodinného dôvodu a iného dôvodu	§ 59
Osma hlava – Účasť orgánov a organizácií	
Účasť orgánov a organizácií na zaobchádzaní s odsúdenými	§ 60
Účasť orgánov činných v trestnom konaní	§ 61
Duchovná služba	§ 62
Deviata hlava – Odlišnosti výkonu trestu osobitných kategórií odsúdených	
Prvý oddiel	
Všeobecné ustanovenia	§ 63
Druhý oddiel – Výkon trestu mladistvých	
Všeobecné ustanovenia	§ 64
Účel výkonu trestu	§ 65
Diferenciácia výkonu trestu a program zaobchádzania	§ 66
Dodanie do výkonu ochrannej výchovy	§ 67
Tretí oddiel – Výkon trestu žien	§ 68

Štvrtý oddiel - Výkon trestu cudzincov a osôb bez štátnej príslušnosti	§ 69
Desiata hlava – Špecializovaný výkon trestu	
Prvý oddiel - Výkon trestu v otvorenom oddelení	§ 70
Druhý oddiel – Výkon trestu v špecializovaných oddieloch	
Všeobecné ustanovenia	§ 71
Nástupný oddiel	§ 72
Oddiel doživotných trestov	§ 73
Oddiel špecializovaného zaobchádzania	§ 74
Oddiel s bezpečnostným režimom	§ 75 a 76
Uzavretý oddiel	§ 77
Oddiel pre odsúdených so zdravotným handicapom	§ 78
Výstupný oddiel	§ 79
Osmy oddiel	
Samospráva	§ 80
Tretia časť – Zodpovednosť za škodu	
Všeobecná zodpovednosť odsúdeného	§ 81
Zodpovednosť odsúdeného za škodu spôsobenú pri plnení pracovných úloh	§ 82
Zodpovednosť za škodu spôsobenú odsúdenému	§ 83
Štvrtá časť – Trovy výkonu trestu	
Všeobecné ustanovenia	§ 84
Úhrada zavinených trov výkonu trestu	§ 85
Úhrada zvýšených trov výkonu trestu	§ 86
Spoločné ustanovenia	§ 87
Piata časť	
Prepustenie z výkonu trestu	§ 88
Šiesta časť	
Postup pri úmrtí odsúdeného	§ 89
Siedma časť – Dozor a kontrola	
Dozor prokurátora	§ 90
Kontrola	§ 91
Osma časť – Spoločné, prechodné a záverečné ustanovenia	
Spoločné ustanovenia	§ 92
Osobné údaje o odsúdenom a odoberanie identifikačných znakov	§ 93
Spoločné ustanovenia o konaní	§ 94
Výkon postupne uložených trestov	§ 95
Prechodné a záverečné ustanovenia	§ 96
Splnomocňujúce ustanovenie	§ 97
Časová pôsobnosť zákona	§ 98
Zrušovacie ustanovenie	§ 99
Účinnosť	§ 100